GELECEK HAFTA

Yepyeni bir Sebil!.. ayni fiat ve ofset baskı!.. müjdeleriz!..

سبيل

الكل فى سبيل الحق

Sebil

Herşey hak için

Sahibi ve Başyazarı: Kadir Mısıroğlu *28 Temmuz 1978*
Siyasi, edebi, tarihi, ilmi, haftalık gazete *21 Şaban 1398*
Vildyet Han Kat: 1 No: 101 - 102 *Cağaloğlu — İstanbul*

SAYI: 135 / BEŞ LİRA / BİR DM.

Küfrün kaleteği merhaleye bakın!..

Maskelerini atan günümüzün MÜŞRİKLERİ 'NEMRUT FESTİVALİ'NDE BULUŞTULAR!..

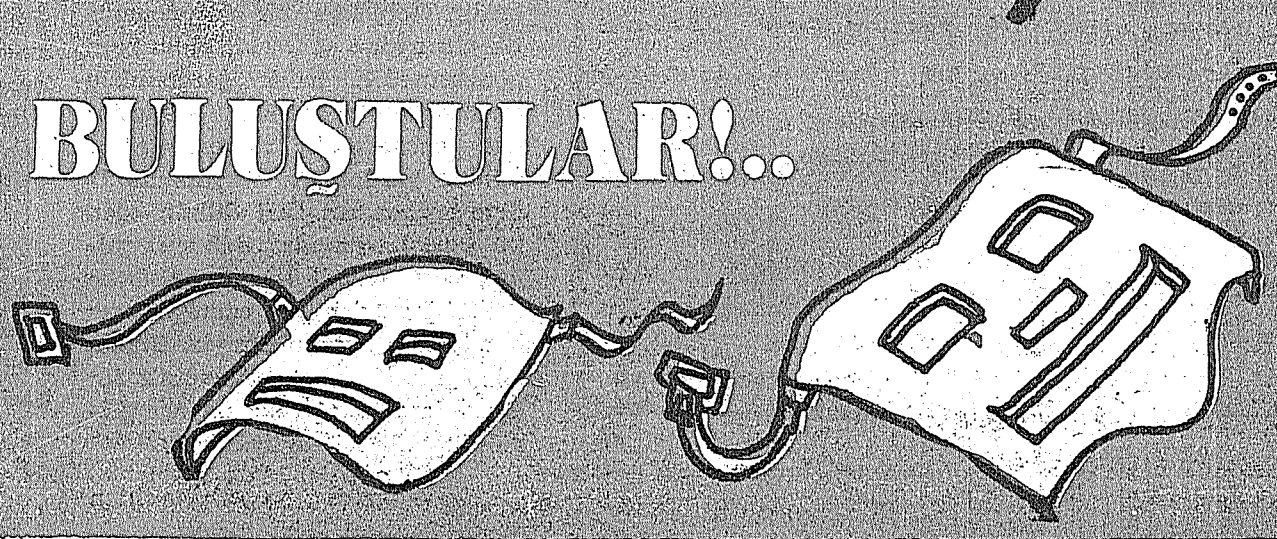

OKUYUCULARIMIZLA HASBİHAL

Hüzün ve Meserret içiçe

«SİZ OKUYUCULARIMIZIN HAHİŞKÂR ALAKA VE VEFAKÂRLIĞINIZ SAYESİNDE NEŞRİYATA BAŞLADIĞIMIZ ANDAN İTİBAREN HER MİHNETİ İKTİHAM ETMİŞ VE SEBİL'İMİZİN HER GÜN BİRAZ DAHA MÜKEMMEL HALE GELMESİ HUSUSUNDAKİ GAYRET VE FAALİYETLERDEN GERİ DURMAMIŞIZDIR. ŞİMDİ BU VADİDE EN EHEMMİYETLİ ADIMI ATIYOR VE ÖNÜMÜZDEKİ HAFTADAN İTİBAREN SEBİL'İMİZİ OFSET BASKI İLE TAKDİM EDECEĞİMİZİ KEMAL-İ İFTİHARLA İFADE EDİYORUZ.»

Sevgili okuyucularımız,

Bu hafta sizlere kalbimizin yarısı hüzün, diğer yarısı ise, meserret (sevinç, neş'e) dolu olarak hitabediyoruz. İslâm'da nikbinlik (iyimserlik) esas olduğuna göre önce sevincimizin sebebini açıklıyalım.

Artık dost düşman herkes kabûl etmek mecbûriyetindedir ki, SEBİL'imiz iman davasının en gür, müstakar ve muvâzeneli sesidir. O'nun bu vasıflarla neşriyatını devam ettirebilmesini yazar çizer kadrosunun ruhî ve fikrî salâbeti kadar, siz okuyucularımızın da hâhişkâr alâka ve vefâkârlığınıza borçluyuz. Bu alâka ve vefakârlık sebebiyledir ki; neşriyata başladığımız andan itibaren her mihneti iktiham etmiş (göğüslemiş) ve SEBİL'imizin hergün biraz daha mükemmel hâle gelmesi hususundaki gayret ve faaliyetlerden geri durmamışızdır. Şimdi bu vâdide en ehemmiyetli adımı atıyor ve önümüzdeki haftadan itibaren SEBİL'imizi «ofset baskı» ile takdim edeceğimizi kemâl-i iftiharla ifâde etmek istiyoruz. Hem de çıktığından bu yana fiyatı değişmemiş bulunan gazetemizi, yine aynı fiyatla sunmak şartıyle.

Bu demek değildir ki; SEBİL, üzerinde yazılı olan beş liradan elimize ancak üç lira geçtiği halde bu fiyatla zarar etmemektedir. Hayır sevgili okuyucularımız! Gazetemiz bugünkü şartlar altında çoktan kâr etmiyen bir duruma girmiştir. Ofset şartları dolayısı ile ise daha da zarar edeceği muhakkaktır. İlk çıktığımızda tonunu 4500 liraya aldığımız bobin kâğıdının bugünkü fiyatı nakliye hariç 14700 liradır. Diğer mâliyete tesir eden her şey de aynı mikyasta artmıştır. Bu hususları evvelce bir nebze açıklamıştık. Şimdi ofset baskı dolayısıyla yüklendiğimiz yeni mâli külfetler, durumumuzu daha da güçleştirmektedir. Buna rağmen kitap neşriyatının kârı ile desteklemeye devam edeceğimiz gazetemizin fiatını bir müddet daha arttırmamak kararındayız. Okuyucularımızın ekserisinin talebe olmaları, bunların şu anda tatilde bulunmaları ve abone devre başını geçirmiş bulunmamız gibi sebeplerle fiyatımıza yapılması zarûrî olan zammı münâsib bir geleceğe tâlik ediyoruz.

Üzüntümüzün sebebine gelince; O da bu sütunda defaatle temas etmiş bulunduğumuz abone bedellerine müteallikiir. Şöyle ki :

1 — İslâm'ın emir ve ruhuna mugâyir olarak günümüz müslümanlarının ihmâlkârlığı söz götürmez bir gerçektir. Bunu dikkate alarak bazı kardeşlerimizin borçlarını ödemek hususunda ağır davranmalarını bugüne kadar tabiî karşıladık. Gerçi bir kaç kere uzun müddetten beri borcunu ödemiyen abonelerimizin aboneliklerini iptal etmeyi düşündükse de, biz böyle bir mülâhaza içinde iken bir taraftan iki yıldan beri borcunu ödemediğini itizar uslûbuyla beyan eden bir veya birkaç mektup alarak iptal edeceklerimizin de bir gün böyle hareket edebileceklerini düşünüp bundan vazgeçmişizdir.

Hâl böyleyken artık tahammül edilemez bir sûrette artan malî külfetlerimiz karşısında bazı çok ihmâlkâr abonelerimizin aboneliklerini bu sayıdan itibaren iptal ettiğimizi üzülerek bildirmek istiyoruz. Bunlar ümûmiyetle ilk altı ay için bir yüz lira ödedikten sonra bir daha hiç bir kuruş göndermemiş olanlardır. Şu durumda artık bizim de mâzur görüleceğimizi ümid ederiz.

Bu sûretle abonelikleri iptal edilenlerin sayısı sâdece yurt içinde ÜÇBİN'i aşmaktadır. Bunların en az olanının 300, en fazlasının ise, 500 TL. borçları vardır. Ortalama bir hesapla 400 liradan düşünürseniz bu üçbin abonenin müessesemize BİR MİLYON İKİYÜZBİN LİRA borcu var demektir. Buna —geçen hafta izah eylediğimiz üzere— yurtdışı abonelerine âid tahsil edilemiyen meblâğ ile bayilerdeki batakları eklerseniz ortaya çıkan neticenin vehâmeti karşısında vicdanların ürpermemesi imkânsızdır.

Bilindiği üzere SEBİL başta benzer gazeteler gibi ilân, yardım vesâir sûretlerle hiçbir yan gelire sahip değildir. Neşrettiğimiz ilânların çoğu parasız, diğerleri ise mütevâzi ücretler mukabilindedir. Yardım mevzuunu ise biz tâ baştan itibaren kendimize —prensip itibariyle— kapalı tutmuşuzdur.

Hâl böyleyken her hafta kâğıt parasını denkleştirebilmek için sağa sola koşan, eksiğini kitap satışlarından ikmâle çalışan çilekeş mensuplarımız, bir de hiç umulmadık bir töhmetle karşılaşmışlardır. Gerçekten bir okuyucumuz ilk altı aydan sonra bir daha para göndermediği halde gazetemizin kendisine muntazaman gelmesinden bahsederek «Yoksa siz bir yerden yardım mı alıyorsunuz?» diye sormuştur. Bizi dilhûn eden bu zan karşısında ikibuçuk yıldan beri temâdî eden müsâmahakârlığımızdan vazgeçmeye mecbur kalmış bulunmaktayız. Bunun için bu hafta ofsete dönmemiz dolayısıyla duyduğumuz sevince gölge düşmediğini söyliyemeyiz.

2 — Şimdi bu abonelikten düşürülenlerin bir kısmının «A, ben borcumu ödiyecektim!» diyecekleri muhakkaktır. Hakikaten yukarıda da ifade eylediğimiz gibi bu ayıklamaya birçok kereler karar vermiş, fakat tatbikata geçmeden evvel elimize ulaşan bazı mektupların samimi ifâdeleri karşısında bundan vazgeçmişizdir. Bunlar da umûmiyetle ya borçlarını ödiyemediklerinden dolayı özür beyan edilmiş yahud da uzun zamandanberi para gönderemediğini teessürle ifâde ederek birikmiş borçlarını toptan havâle eylediğine dair beyanlara rastlamışızdır. Fakat artık bindebir mesâbesinde olan bu gibi insanlar için yurt içinde üç-dört bin yurt dışında da binden ziyâde insana cebimizden posta ve naylonlama masrafı ödeyerek gazete göndermemizin artık imkânı kalmamıştır. Bu bakımdan mâzur görüleceğimizi ümid ederiz.

3 — Abonelikten düşürülenlere yakında borç miktarlarını bildirir hususî birer mektup göndereceğiz. Artık insafa gelir de borçlarını öderlerse ne âlâ. Zaman zaman beş on bin liraya muhtaç bir durumda bulunmamıza rağmen, aralarındaki —sâdece iyi niyetlilere— hakkımızı şimdiden helâl eylediğimizi ifâde etmek isteriz.

Bazı okuyucularımızın da abonelikleri —bir hata nteicesi olarak iptal edilmiş olabilir. Bu takdirde peşinen özür diler, bize ikaz ettikleri takdirde aboneliklerinin yeniden kayda alınacağını bildirmek isteriz.

4 — Bu arada şunu da kaydedelim ki, birçok kereler hatırlatmış olmamıza rağmen bize gelen havâle kâğıtlarında gönderici isim ve adresini yazmayı unutmus veya yazdığı okunamayan ikiyüze yakın abonemiz mevcuttur. Bunların gazeteleri kesildiği takdirde bize ikinci bir mektup göndermelerini beklemekten başka çare bulamadık.

5 — Bir kısım abonelerimiz de bizden ödemeli olarak cild kapağı istemektedirler. Yayınevimiz bu istekleri karşılayamamaktadır. Çünkü bir cild kapağının ödemeli gönderilmesi yirmi liraya yakın masrafı gerektirmektedir Cild kapağı istiyen okuyucularımızın altmışdört liralık posta veya damga pulu göndermeleri hâlinde istekleri karşılanabilecektir.

SEBİL'i ofset olarak sunmaya hazırlanırken bu sevincimizi, azaltan şu mâli mes'elelerle sizleri üzmek istemezdik. Ama ne çâre... Hepinizi Cenab-ı Hakkın hâfız ismine havâle eyleriz.

Sebil

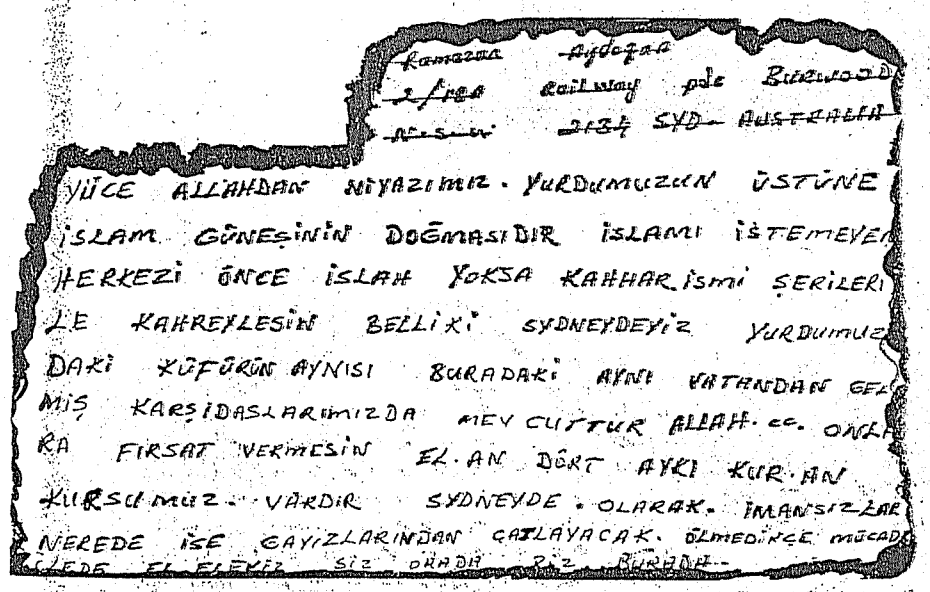

Dünyanın her yanına giden SEBİL'imizin Avustralya'daki bir okuyucumuzun hâhiskâr mektubundan bir kaç satır.

İSLÂMCI GENÇLİĞİN MES'ELELERİ

— 2 —

başyazı

İSLÂMÎ MÜCÂDELEDE METOD MES'ELESİ YAHUD «BİR ÇOCUK HASTALIĞI»

— 2 —

Kadir Mısıroğlu

Lenin'in, henüz kâfi derecede kuvvetlenmeden niyetlerini açığa vuran ve bir nevi iftihar hissi ile yapacaklarını ilân ederek bunda bir nevi nefsânî tatminkârlık bulan genç Alman komünistlerinin tutum ve davranışlarını tenkit için yazdığı «Bir Çocuk Hastalığı» isimli eserde yer alan düşüncelerle bunun bir benzeriyle karşılaştığımız İslâmcı cephedeki metot hatalarına geçmeden önce, İslâm'ın —doktrin ve dünya görüşü itibariyle— vaz'ettiği mücâdele esaslarını hulâsa etmek istiyoruz.

Evvelce de temas ettiğimiz üzere İslâmiyet «sulh ve müsâlemet» dinidir. O'nun ismi bile, bu manâyı mutazammındır. Bu bakımdan taarruzu sûret-i kat'iyyede yasaklamıştır. Buna ancak —bir mecbûriyetle gelen— müdâfaa içinde ve hasmın aman dilemesi ânına kadar cevaz vermiştir.

Bu sûlhçu karakteri yüzündendir ki, İslâm'ın, mensuplarına tahmil eylediği ilk vazife, O'nun muhtevasındaki mes'ud itikadî ve amelî esasları öğrenmektir. Bugünkü islâmcı gençliğin yapacağı ilk iş de budur.

Zamanımızda —çarpık mevzuâtımıza rağmen— islâmî neşir faaliyeti takdire şâyân bir seviyeye ulaşmıştır. Filhakika bu faaliyetin keyfiyet noktasından tenkidi mucip hususları yok değildir. Fakat bugünkü nesil yine de okuyacak pek çok ciddî islâmî eser bulmak imkânına sahiptir. Hâl böyleyken, basit bir ilmihâl bilgilerinden bile mahrum bir kısım gencin, silâhlı mücâdeleye kalkışması ve bu hevesi umûmîleştirmeye çalışması nefsânî tatminkârlık maksadından başka bir sûrette kabil-i izah değildir. Kaldı ki, bunun henüz neşv-ü nemâ hâlinde bulunan islâmî mücâdele ve gelişmeye zarar vereceği de âşikârdır.

İslâm'ın mensuplarına yüklediği ikinci vazife ise, hayatı İslâm esasları dâhilinde yaşamaktır. Yani önce öğrenmek, sonra da öğrendiğini fiilen tatbik etmek, müslümanın temel, aslî, vazgeçilmez ve en başta gelen vazifeleridir. Zira öğrendiğini anlatarak olduğu kadar yaşıyarak da telkin etmek esastır. Bu iki lâzımenin ifasından sonradır ki, İslâm'ın müdâfaası için yola çıkılabilir. Ancak bu yola çıkışta da herkesin aklına estiği gibi hareket etmesine cevaz verilmemiştir. Şöyle ki:

İslâm'ı lâyıkı vechile öğrenen ve öğrendiğini hayatında fiilen tatbik eden bir kimsenin, İslâm'ın terakki ve teâlisi için yükleneceği vazifenin ilk ve vazgeçilmez şekli, «telkin» ve «tebliğ» dir. Bu o derecede ehemmiyetli bir keyfiyettir ki, İslâm telkin ve tebliğ edilmeden O'nun menfaati maksadıyla da olsa bir kimseyi öldüren kaatil olur. Katil ise, İslâm'ın yasakladığı en büyük günahlardan biridir.

İslâm'ın ekmel tatbikatçısı ve Kur'an-ı Kerim'de bize bir nümûne-i imtisâl (örnek) olduğu bildirilen Kâinâtın Efendisi, hemen her seferde askerlerine düşmanları defaatle İslâm'a dâvet etmeden, onlara İslâm'ı telkin ve tebliğ eylemeden taarruza geçmemelerini ve dâima sûlh imkânlarını araştırmalarını tenbih buyurmuştur. **«Sizin babalarını ve kocalarını öldürmüş olacağınız çocuklarla ve kadınlarla geldiğinizi görmeye bedel, muhtedîlerle geldiğinizi görmek isterim.»** (Siyer C. I, Sh. 46-47) O'nun yüce bir emridir.

Zira kendisine Kur'an-ı Kerim'de **«İnsanları Rabbin yoluna dâvet et»** (Nahl Sûresi, 125) buyrulmuştur. Bu yüzdendir ki, dâvet vâki olmadan harb câiz değildir. Esasen harb de —yukarıda söylediğimiz gibi— taarruzî değil, tedâfüîdir. Zira Kur'an-ı Kerim'de **«Sizinle dövüşenlerle Allah yolunda dövüşün, haddi aşmayın, muhakkak ki, Allah haddi aşanları sevmez.»** (Bakara Sûresi 190) buyurulmaktadır. Buna ilâveten «Din'de zorlama yoktur.» (Bakara Sûresi 256,) kaidesi de doğrudan doğruya, cebir ve şiddete baş vurmayı men eder. Bu yüzdendir ki, **Yavuz Sultan Selim'in** ülkesi dâhilindeki herkesin, müslüman olmasını istemesine meşhur Osmanlı âlimi **Zenbilli Ali Efendi** bu Kur'anı mesnedle karşı çıkmış ve o şiddetli hükümdarın bu arzusu gerçekleşmek imkânına ulaşamamıştır.

Silâhlı çatışmadan önce İslâm'a dâvet ve İslâm'ın telkini bakımından da insanlar iki grupa ayrılırlar. Bunların birincisi İslâm'dan habersiz olanlar, ikincisi ise kendilerine dâvet vaki' olduğu halde inkıyadsızlık, temerrüd, istihfaf ve adem-tenezzül hissi ile mukabele edenlerdir. Bu ikinci gruptakilere karşı İslâm kumandanı dâveti resmen yenilemeden harbe başlamakta muhtar ise de, tatbikat bunun aksine cereyan etmiştir. Peygamber (a.s.) zamanında islâmî mücâdele sahası mahdud olduğu ve bu sahada İslâm'ın şan ve şöhreti herkesçe malûm bulunduğu halde bile, O yüce Peygamber hiçbir cemaate karşı resmen ve mükerreren «dâvet»! îfa etmeden harb etmemiştir. Hatta bu dâveti harb içinde tekrâren icra ettiği bile vâkidir.

Dâvete muhatap olmak yönünden öteki grup ise, İslâm'dan bihaber bulunduğundan onlara karşı İslâm'ın emir ve nehiyleri ve bunların maddî ve manevî fâideleri etraflıca ve bütün delilleriyle anlatılmadıkça harb sûret-i kat'iyyede yasaktır. Ancak dâvetin silâhla mukabele görmesi hâlindedir ki, bir nevî meşrû müdâfaa şeklinde karşılık vermek câiz olur. Ancak, dâvet olunanlar İslâm'ı kabûl etmeyip, kendi din ve mezheplerinde devam şartıyla İslâm'ın, idâresi altındaki gayrımüslimlere tahmil eylediği vergi vesâir mükellefiyetleri ifâya râzı olurlarsa, silâhlı çatışmaya son verilir. Hatta böylelerine bir masuniyet bahşetmek mecbûriyeti bile vardır. Çünkü Cenâb-ı Hakk Rasûlüne «(İnsanları) **Allah yoluna hikmetle** (sağlam, doğru sözle) **güzel öğütle dâvet et. Onlarla en güzel sûrette münakaşa, mübâhese (bilhiikmet-i vel-mevizet-il haseneti et»** (Nahl Sûresi 125) buyurulmuştur. Bu ilâhî emre adem-i riâyet mes'ûliyeti mûciptir. Eğer bir kumandan kâfirleri usûlü dâiresinde İslâm'a davet etmeden ve bu hususlaki delilleri etraflıca serdetmeden onlarla muhâsemâta girişir ve kendilerini ansızın baskın sûretiyle gaflet üzere yakalayıp öldürtür ise, aynen bir müslüman katletmiş gibi «diyet» ödemekle mükellef olur. Zira İslâm'dan haberi olmayan bir kavmin, mü'min olması zan ve farz olunur. Yani Hz. Peygamber'den evvelki bir peygamberin dinine sâlik olup, bu dinin münfesih bulunduğundan habersiz sayılır.

Halid b. Velid (r.a.) İslâm irşad heyetlerinden birinin başında bir kabileye gönderilmişti. Kendisine verilen emre muhâlif olarak dâvette bulunmadan, har-

(Devamı 6.ncı Sayfada)

NOT :

14 Temmuz 1978 Cumartesi akşamı Maltepe ve Kartal Akıncılarının müştereken tertipledikleri «Hicret'e dâvet» gecesinde vâki' olan bu istikametteki telkin ve irşadlarımıza karşı - tahrik ve cehâlet eseri olarak - uygunsuz hareketlere tevessül eden gençlerin durumu hakkında istişâre için Akıncılar Umumî Reisi'nin bir hafta zarfında idârehânemize teşrifini rica ediyoruz. Şifâhen vaki dâvetimizin duyulmamış gibi telâkki edilmesine imkân bırakmamak için burada aleniyete döktüğümüz işbu dâvetimize icâbet edilmediği takdirde, son günlerde câmiamıza bulaşmak istidadı gösteren anarşik ve gayrislâmî tavırlardan dolayı umûmî efkâra geniş bir açıklama yapacağımızı ve bazı kararları bildireceğimizi ifâde etmek isteriz. Mes'elenin normal ve hiyerarşik nizam içinde halli imkânlarını aramak üzere vâki' dâvetimize adem-i icâbet, Akıncılar Merkez Heyet'inin, umûmî efkâr önünde mes'uliyet hisselerinin vaaz ve ilânına sebep olacağını bildirir ve mes'elenin âdilen halli zarûreti üzerine parmak basmak isteriz.

K. M.

Yakın tarihimizde

Meçhûl kahramanlar

Cumhuriyet Devrinde Bir "MEŞRÛTİYET„ ve "HİLÂFET„ Müdâfii

LÛTFİ FİKRİ BEY

Kadir Mısıroğlu

20

● İNTİHABIN KANUNU VAR

Reis — Halifenin sûret-i intihabı hakkındaki bir kanunun mevcudiyetinden haberdar değil misiniz?

Lütfi Fikri Bey — Haberdarım.

Reis — Pek âlâ. Mektubunuzda...

Lütfi Fikri Bey — Müsaade buyurun. Kanun... bir karar var. Hânedân-ı Osmani'nin elyak bir tâbir daha var...

Reis — Erşedd ve aslâhı...

Lütfi Fikri Bey — Evet erşed (en reşid) ve eslahı (en sâlih) intihab edilir. Fakat başka bir kanun yapılabilir.

Reis — Mektubunuzda bütün âlem-i İslâm mümessiller gönderecek, bunlar Halife intihab edecekler diyorsunuz.

Lütfi Fikri Bey — Evet efendim. Bu esas üzerine...

● KANUN BELLİ

Reis — Halifenin sûret-i intihabı hakkındaki kanun sizce malûm olduğu halde böyle bir gazete şâyiasına tevehhümâne (kuruntuyla) kıymet vermek değil midir?

Lütfi Fikri Bey — Malûmuâliniz efendim. Bu fikirde bulunanlar bir hizip teşkil ediyorlar. Bir hizb-i siyâsî ise ef'alini ne sûretle icra ettirir, ne sûretle tecelli ettirir? Tabiî propaganda ile. Ben ne bileyim ki, o hizip bir gün Meclis'de ekseriyet yapmıyacak. Bir hizbin dâire-i faâliyeti meşrû' olarak propagandadır. Bu propaganda yapıla yapıla kanun zayıflatılır. Meclis'de bir ekseriyet temin edilir. Ve nihâyet o kanun da değiştirilir. O propagandaya kanaatim dâiresinde böyle bir fikirle mukabele ettim. Zannederim ki, hiç bir kanun bunun aksini emretmez.

Müdde-i umûmî Vâsıf Bey — Reis Beyefendi, müsaade buyurur musunuz.? Lütfi Fikri Bey Akşam Gazetesi'nin neşriyatını resmî bir makamın eser-i ilhamı olarak telâkki ediyor.

Lütfi Fikri Bey — Hayır.

● ALELÂDE BİR GAZETE NEŞRİYATI

Vasıf Bey — O halde alelâde bir gazetenin neşriyatı üzerine kanun mevcud iken Lütfi Fikri Bey gibi bir zat, bir baro reisi, kanunların kuvvetini gayet iyi takdir etmesi lâzım gelen bir hukukşinas, bir gazete neşriyatı üzerine neden bu kadar telâşa düştü?

Lütfi Fikri Bey — Telâşa düştüm. Çünkü mes'elenin ehemmiyeti vardır. Yazıların mâhiyetini arkasında ne kadar ekseriyet olduğunu takdir edemeyişim...

Vâsıf Bey — Kendileri ifâde ettiler ki, şâyia tekzib edilmiştir. Buna nazaran ve bir tek gazetenin neşriyatı olmasına rağmen ne gibi bir tehlike görmüşlerdir?

● GAZETE SAHİBİ MEBUSLAR

Lütfi Fikri Bey — Gazetenin sahipleri arasında meb'usların da bulunduğu [illegible] alınırsa bu fikre Meclis te de taraftar âzânın mevcûdiyeti düşünülebilir. Tabiidir ki, ya bu gazete sahipleri her türlü akıl ve idrakten muarradırlar, ve yahud da pek çok şey bilen adamlardır. Böyle uluorta bir şeyi kaldırıp ta birinci sahifenin başına büyük harflerle Zat-ı Hazreti Hilâfetpenâhîlerinin istifası memûldür diye sansasyonel bir tarzda koyarlarsa akıl ve idrakten berî, olduklarına hükmedilemiyeceği cihetle herhalde bunların bir kuvvetleri vardır zehabı hâsıl olur. Bu şekilde ben de pek haklı olarak cevap verebilirdim.

Müdde-i Umûmî Vasıf Bey — Reis Beyefendi suâlime cevap vermediler. Niçin Hânedanı tehlikede görmüşlerdir.

Lüfi Fikri Bey — Onu daha evvel Reis Beyefendiye cevap verirken söyledim: Yine izah edeyim: Eğer Halife Hazretleri istifa eder ve yerine bu sûretle bir intihap vâki olursa, muhakkaktır ki, bundan evvel mutazarrır olacak Hânedandır.

● HANEDAN İÇİN TEHLİKE NEDİR?

Müdde-i Umumî Vâsıf Bey — Hânedan tehlikededir, diyorlar. Ne gibi tehlike?

Lütfi Fikri Bey — Mektubum lütfen aynen okunursa o noktaya daha iyi cevap vereceğim. (Mektubun o kısmı okunur) Kâfi efendim. Arzedeyim.. Hilâfet bizden gittikten sonra. hânedân'

Lütfi Fikri Bey'i Muhakeme eden İstanbul İstiklâl Mahkemesi'nin Reisi İhsan (Eryavuz) Bey.

ın ne ehemmiyeti olur? Mevkii neden ibâret kalır? Saltanat nez' olunmuştur.

Reis — Makam-ı riyâsete hitab edin.

Lütfi Fikri Bey — Tabiidir ki, Hilâfet elden gittikten sonra irapta mahalleri kalmaz. Ekser memleketlerde görüldüğü üzere bu memlekette oturtulmaz, çıkarılır. Su sûretle bu mevzulara iktifa etmemelerine [illegible] etmekten maksadım dikkat buyurulursa iki nokta-i nazardan mevzuubahs ediyorum. Biri yalnız hânedan nokta-i nazarından, ikincisi Türklük ve İslâmlık nokta-i nazarından. Arzettiğim cihet birinci kısma âittir.

Reis — 1. Teşrinisâni kararından (Saltanatın ilgası ve Hıyanet-i Vataniyye Kanunu'nun kabûlü kararı) haberdar değilsiniz. Bu karar bu gibi vâhimelere mâni olmaz mı?

● KARARI TAHLİL EDERİZ

Lütfü Fikri Bey — Kararı okur hep birlikte tahlil ederiz.

Reis — Burada herhangi bir kararı tahlil edemezsiniz. Sorulan suallere cevap veriniz. Hilâfet Saltanat'tan ayrılmış ve T.B.M.M. ve ordusu Hilâfet'in istinadgâhı olmuştur. Bir kanundur Bu kanunun mevcûdiyetine karşı tevehhümâtınızın (kuruntularınızın, zanlarınızın) manâ ve kıymeti nedir?

Lütfü Fikri Bey — Görüyorum. Sebeb-i muâheze şu oluyor ki, elde bir kanun varken ve bu kanun doğrudan doğruya Makam-ı Hilâfet'i Hânedan'ın ersed (en reşid) ve eslâhına (en iyisine) hasrediyorken bir gazetenin neşriyatından niçin telâş ediyorsun, buyruluyor. Uzun uzadıya cevap verdim efendim. O bir kanundur, diğer bir kanunla feshedilir İki senedir ne kadar kanunların feshedildiğini gördük. O cümleden olarak bu kanun da belki feshedilebilir. Lâzım gelen şey mâlûm-u âliniz cumhuriyet ve meşrûtiyette propagandadır

Propaganda meşrûdur. Propaganda sûreti ile bir kanunun devamını temin etmek, bir kanun devam ederken ona taraftar olanlar meşrû' propagandalarla. gazetelerde makalelerle o kanunun mükemmeliyetinden bahsederler. Bil'akis aleyhtarları noksanını arıyarak onu tenkid ederler Bu sûretle taraftarları ve aleyhtarları arasında bir mücâdele-i kanûniye ve meşruâ başlar ve devam eder. Hangi taraf ihraz-ı ekseriyet ederse. onun fikri hâkim olur Bizler, 1 Teşrinisânî kararına taraftar olanlar Hilâfet'in tarz-ı intihabını (seçim şeklini) tebdil etmek isteyenlerle mücâdeleden tebâid edemeyiz. (uzaklaşamayız) mücâdeleden kaçınamayız. Sonra elden kanun gider. Kanunu dâima sıyânet etmek (korumak) ve ona vaki' olan hücumlara mukâbele eylemek lâzım ki. etrafında [illegible] ekseriyet pâyidar olsun. [illegible] dir ve her memlekette cereyan eder.

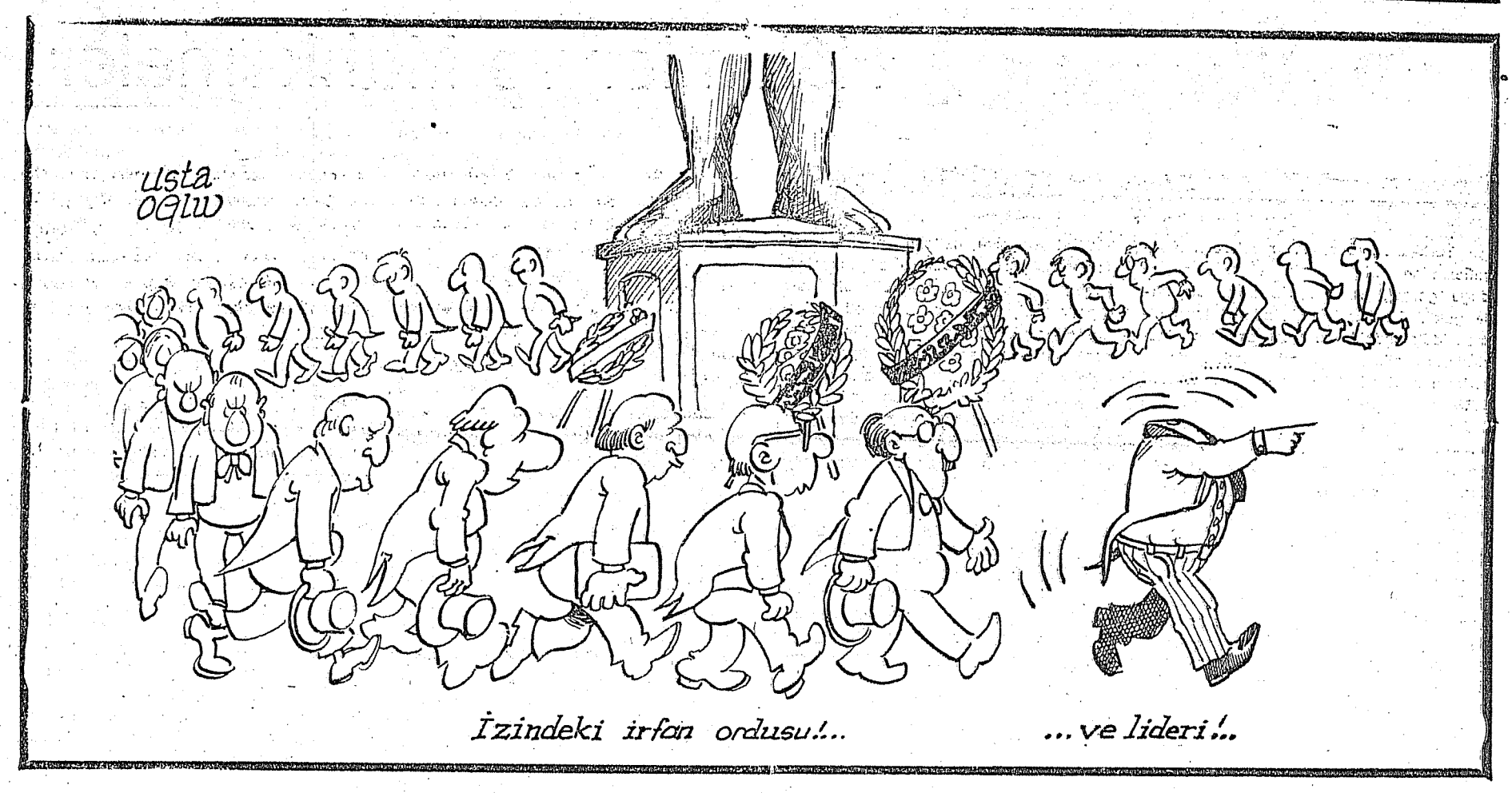

TÜRKÇESİ Ahmed SELÂMÎ

Lâik düzenin hiçbir dairesi Ramazan ve Bayram ilân edemez

Sâbık Musul vâlimiz merhûm Hacı Reşid Paşa'nın **«Dîn-i Mübîn-i İslâm»** nâmındaki beş cildlik eserinin üçüncü cildinde oruçla alâkalı satırların bir kısmını geçen hafta iktibas etmişdik. Bu haftaki yazımızda da, mes'elenin sâir eserlerde nasıl ele alındığı üzerinde durmak istiyoruz. Osmanlı vâlisi Hacı Reşid Paşa şöyle yazıyordu: **«Ramazan hilâlinin görüldüğü iki ve daha ziyâde şâhidin şehâdetiyle BER NEHC-İ ŞER'Î OLARAK** (Şerîat yolunda olarak) **ŞERÎAT HÂKİMİ TARAFINDAN İ'LÂM EDİLİNCE, UMÛMA ORUÇ FARZ OLUR.»**

Gene Hacı Reşid Paşa şöyle buyuruyordu: **«KÂDÎ'NIN İ'LÂMI, ŞEHÂDET MUCİBİNCE UMÛMUN ORUÇ VEYA İFTÂR ETMESİ İÇÜNDÜR. ÇÜNKİ VEDÂYET-İ AMMEYİ HÂİZ BİR ZÂTIN TASDİKİNE MUKÂRIN OLMADIKÇA, BİR KİMSENİN RÜ'YETİYLE DİĞERLERİNİN ORUÇ TUTMASI VEYA İFTAR ETMESİ LÂZIM GELMEZ. ZİRÂ RÜ'YET EDEN (gören) KİMSENİN BAŞKALARI ÜZERİNE VELÂYET-İ AMMESİ YOKDUR. İŞTE BU SEBEBE MEBNİ, ŞEHİR, KASABA VE CİVARI EHÂLİSİ, İ'LÂM-I ŞER'Î ÜZERİNE İMSÂK VE İFTÂR ETMEKTEDİRLER.»**

● Yukarıki ibâreler son derece açıkdır. Bu itibarla **«layıkım (dinsizim) Şerîat (İslâm) düşmanıyım»** diyen düzenlerin hiç bir makam ve dâiresi, velev ki adı Diyanet de olsa, BER NEHC-İ ŞER-İ OLARAK HÂKİM'ÜŞŞER (Şerîat hâkimi) YERİNE ASLÂ KÂİM ADDEDİLEMEZLER VE RAMAZAN VE BAYRAM İ'DÂMİNA KIYÂM EDEMEZLER...

Gene şu da apaçık anlaşılmaktadır ki, **«layıkım dinsizim) ve Şerîat düşmanıyım»** diyen bir düzenin topyekûn bütün makam ve dâireleri (Diyâneti de dâhil), **ber nehc-i Şer'i** olmadıklarından, Şer'î hiçbir mes'elede Şerîatın istediği **VELÂYET-İ AMMEYE DE SÂHİB DEĞİLLERDİR.** Olsa olsa, layıklık (dinsizlik) hesâbına bir velâyet-i ammeye mâlik bulunurlar.

ARTIK KAT'İYYEN İSBAT ETMİŞ OLUYORUZ Kİ, DİYÂNET BAŞKANLIĞI NAMINDAKİ LAİK DÜZEN DAİRESİ, RAMAZAN VE BAYRAM İLAN EDEMEZ. ETMEYE KALKIŞIRSA, BU, MÜSLÜMANLAR NAZARINDA KEENLEMYEKÛNDÛR (yok mesâbesindedir.)

Demek oluyor ki, imam, müezzin, vâiz, müftü, hoca, hacı, şeyh, derviş, mürid, mücâhid, muvahhid, müsevvid, murâkıb, müfettiş, reis, v.s. bunca büyüklerimiz, önderlerimiz ve ulularımız, bu **HAKÎKATLERİ** nazar-ı dikkate almak; ve **HAKÎKATİN HATIRINI HERŞEYİN ÜZERİNDE TUTARAK,** elleri altındaki müslümanlara hakkı ve hakikati tebliğ mecbûriyetindedirler. Aksi halde, **HESAB GÜNÜ** büyük kayba uğrayacaklarını hatırlatırız. Burada İmâm-ı Rabbânî müceddid-i elfi sânî Hazretlerinin şu vecîz düsturları da mes'elemize ışık tutacakdır: **«İmâna müteâllik hâkikatlerden bir mes'elenin inkişaf edip ortaya çıkarılmasını, binlerce zevk ve kerâmetlere tercîh ederim.»**

● Şimdi asıl mevzuumuza gelelim. **«laikim (dinsizim)»** diyen bir düzenin herhangi bir dâiresi, İslâmî hiçbir mes'elede söz sâhibi olamıyacak olduğuna göre, müslümanların kendi DÎNÎ reislerine kendilerinin sâhib olmalarından başka çâre elbetde yokdur. Bunun için de, Türkiye'deki laik (dinsiz) düzen din üzerindeki zincirleri kaldırıncaya kadar, müslümanların haklarını almak üzere mücâdele vermeleri şartdır. **«Laikim»** diyen bir düzen, eğer **nâmuslu ve iffetli** bir layıklığa taraftar ise, dinle devleti ayırmak; ve DİNE yani Müslümanlık'a **muhtariyet** tanımağa mecburdur. Sonra burada şu rezaletden utanması da o düzene lâzımdır ki, acaba neden Türkiye'de Hristiyan ve Yehûdiler **muhtar** bir idâreye sâhib oldukları halde müslümanlara bu muhtâriyyet tanınmaz; ve fakat Müslümanlık, «layıkım (dinsizim)» diyen bir düzenin, emri altında tutulur? İslâmiyet'i, kapısında esir tutan bu düzen, İslâmiyyet'in müessisi olan ALLAH AZZE VE CELLE ile her an HARB HÂLİNDE demekdir. Artık böyle bir düzenin Diyânet denilen dâiresinin Ramazan ve bayram i'lânına, aklı başında hangi müslüman ittiba eder, bilemeyiz...

● Ramazanla alâkalı olarak Büyük İslâm İlmihâli nâm eserde de şöyle yazmaktadır:

«...Ramazân-ı Şerif, kamerî aylardandır. Bunların sübûtu, hilâllerin yani yeni ayların görülmesidir. Binâenaleyh Şa'bân-ı Şerîf'in 29 uncu günü gurub vaktinde, **NASIN HİLÂLİ ARAŞTIRMALARI BİR VECİBEDİR.** Hilâli görürlerse, ertesi gün Ramazan orucuna başlarlar. Hava mağmum yani bulutlu, dumanlı bulunup da hilâl görülemezse, Şa'bân-ı Şerîf'i 30 gün olarak tamamlar, sonra oruca başlar lar. Maahaza Şa'bân-ı Şerîf'in hilâlini de, Receb-i Şerîf'in 29 unda araştırmak münâsibdir. Bu vechile Şa'bânın kaç gün olduğu daha iyi anlaşılmış olur.

Ramazân-ı Şerîf'in 29 uncu günü de, gurubu müteâkıb Şevval ayının hilâli araştırılır, görülürse bayram yapılır, görülmezse Ramazân-ı Şerif 30 gün tutulur.

Hilâlin gurubu müteâkıb görülmesi muteberdir.

Hilâli gören kimse bir beldede ise hemen hâkimin (Şeriat hâkiminin) huzûruna gider, şehâdetde bulunur. Hâkim de keyfiyeti ilân eder. Hâkim bulunmayan bir yerde ise mescide gider şehâdetde bulunur. Âdil bir zât ise, (âdil demek hasenâtı seyyiâtına gâlib kimse demekdir) onun bu şehâdetine mebnî, nâs oruç başlar.»

Dediler Dedik Ki

Hâkimler ve Mahkemeler

Türkiye'de ideolojik mücadelenin taraflarından birisinin de mahkemeler olduğu gerçeği artık saklanamaz bir hale geldi. Tarafsız olarak, adaleti tevzi etmek iddiasındaki bu müesseselerin üzerinde, milletimizin maşerî vicdanında asırların yerleştirdiği gibi bir **«ŞERİATİN KESTİĞİ PARMAK ACIMAZ»** kanaati kalmamıştır, kalmaması da normaldi. Zira mevcud mahkemeler şimdi o şariati en büyük suçlardan telâkki etmektedirler. Kısaca, eski adalet anlayışı yıkılmış, yerine ise bir takım zorlamalı yollardan adalet adı altında «zulüm» tatbikatı da getirilmiştir. Bunun yakın tarihimizde, son 50-100 senelik tarihimizde pek çok örnekleri vardır. Bir yer ki, üzerinde yaşayan insanlar arasında müşterek bir adalet duygusu yoktur orada birlik ve beraberliğin tesisi mümkün değildir. Zira milletin birleştiği asgarî müşterek temel tahrib olunmuştur.

Türkiye gerçekte bugün böyle bir talihsizliği yaşıyor. Her kim ki, başta ideolojik mes'eleler olmak üzere, mahkemelere hâkimlere işi düşecek olursa, huzuruna gideceği hâkimin ideolojik tarafını öğrenmeye, daha da olmazsa rüşvet ve benzeri hareketlerle nasıl elde edilebileceğini düşünüyor ki, böyle bir memlekette adaletin mevcudiyetinden bahsedilemez.

● BÜTÜNÜ SUÇLAMAK İNSAFSIZLIKTIR

Evet, bir takım iddialardan dolayı bütün mahkemeleri ve hâkimleri suçlamak insafsızlık ve yanlış bir hareket olur amma, **«ateş olmayan yerden duman çıkmaz»** sözünün doğru olduğu da düşünülebilir ve bugün adliye mekanizması umumî bir itimadı temin edemediyse, bunun faillerinden birisi de her halde bizzat kendisidir.

Esasen bu hususta adliye mekanizması baştan aşağı kendisini gizlemiyor; «âdalet» deyince, milletin anladığı **«şeriatin kestiği parmak acımaz»** düşüncesinden fersah fersah uzakta, ideolojik bir tercih yapmış vaziyette... Kısaca devleti ele geçiren oligarşik (zümre hakimiyetine dayanan) idarenin anayasa ve diğer kanunlarla yerleştirdiği bir takım karakuşî prensiplerine göre hareket eden müesseseler haline geldikleri saklanamaz bir gerçek halinde ortadadır. Bu durumu hattâ adliye mekanizmasının başında olanlar bizzat gururla açıklamaktadırlar.

Nitekim, resmî ideolojinin azizleştirdiği, mitoslaştırdığı bir takım şahıslar adına imâl olunan şahısperestliğin hukukun kaynağı haline getirilmesi ve bu prensiplerle memlekette adaletin tevzi edileceğinden dem vurulabilmesi, asırlarca sadece Allah'a ve Allah'ın Kitabından kaynaklanan bir hukuka göre idare edilmiş bir millet için elbette ki, yadırgatıcı olacaktı, girân gelecekti ve böyle bir adliye teşkilatı vazifesini ifa edemiyecekti. Nitekim de öyle oldu.

● BÜYÜK HUKUKÇULAR MI?

Bu cümleden olmak üzere geçen sayımızda, **Anayasa Mahkemesi** hâkimlerinden **Ahmed Erdoğdu'nun** hukuk anlayışına, dil mes'elesine dair yazdığı bir yazıdan dolayı bir nebze dokunmuştuk. Şimdi de Temyiz Mahkemesi 8. Ceza Dairesi hâkimlerinden **Naci Ünver,** 19 Temmuz tarihli Cum. gazetesindeki yazısında adliye cihazının çalışmasındaki arızalardan bahsederken, çeşitli mes'elelere temas edip, bu arada adliye mekanizmasının **«daha çok atatürkçü bir çizgide çalışmasını»** temin için, elli yıllık geleneğin kâfî gelmediğini itiraf edip diyordu ki:

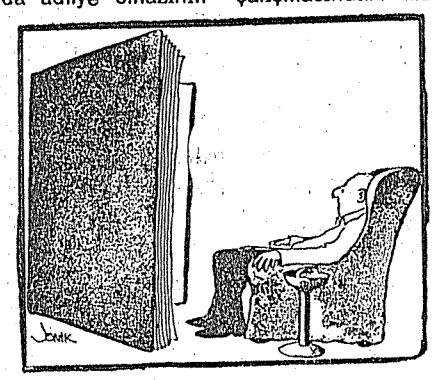

● Mesleğe alınma sırasında adaylara uygulanan bugünkü sınav yöntemi bırakılarak onun yerine adayların mesleksel bilgileri yanında genel kültür düzeylerini belirleyen ve Atatürk İlkeleri doğrultusunda çağdaş bir dünya görüşüne sahip olup olmadıklarını saptayan sınav yöntemi benimsenmeli, ayrıca yürürlükteki yetersiz sayılabilecek staj biçimi kaldırılarak uygulamaya dayalı ve yabancı dil öğrenimini de içeren staj akademileri kurulmalıdır.

Elbette ki, bu söylenenlerle bir alâka ve irtibatı yok ama, çağımızın en büyük putlarından Mao'nun bir milyara yaklaşan nüfuslu ülkesi Çin'de, Mao'nun ölümünden hemen sonra, MAO henüz Anıt-Kabir'ine nakledilmeden, onun doktrininde bir takım düzeltmeler yapılıyordu. Çüne Teng **«her şeyi Mao'nun sözlerine göre değerlendirmeye, Mao'nun yaptıklarına göre yapmaya mecbur değilsiniz, pratik olunuz, aklınızı kullanınız»** diyordu, subaylara yaptığı bir konuşmada... Bu düzeltme, bu Mao'yu yeniden süzgeçten geçirme hareketi sonunda Çin Mao'yu tamamen reddetmek noktasına kadar da varabilir mi, bilinmez ama galiba böyle bir şeyden dahi kaygu duyanlar yok orada... **«Darısı, insanları putlaştıran ve dokunulmaz hale getiren diğer ülkelerin ve sistemlerin başına..»**

«BİR ÇOCUK HASTALIĞI»

(Baştarafı 3. Sayfamızda)

be giriştiğinden, Peygamberimiz bu savaşta öldürülen insan ve hayvanların kendisine diyetini ödettirmiştir. Hatta bu esnada öldürülen köpeklerin bile!..

Hz. Ali de Hayber Muhârebesi esnasında Peygamberimizden Sancak-ı Şerif'i alıp da «Yahudilerle dövüşe dövüşe onlarla İslâmiyet'i kabûl ettirecek miyiz» diye sorması üzerine Peygamberimiz: **«Hayır Müslümanlığı onlara hilm ve sükûnetle teklif ediniz...»** buyurmuşlardı. (Sahih-i Buhari)

Rasûlullah Mekke'de on yıl sâdece bu tebliğ, teklif ve dâvet ameliyesi ile iştigâl buyurmuşlardır. Bu esnada karşılaştıkları ezâ ve cefaya katlanmışlar, mukabeleden içtinâb eylemişlerdir. Zulüm şiddetlenince de —daha müsâid bir zemin olması hasebiyle— Medine-i tâhire'ye hicret eylemişlerdir. Daha ilk günden kılıca sarılıp karşı koysalardı, **Ebrehe'yi** « E b â b i l » kuşlarıyla perîşan eden Cenâb-ı Hakk yüce Resûlünü çâresiz mi bırakırdı!.. Hâşa!... Ancak bu takdirde, bizler için emsâl olan « e f ' a l _ i p e y g a m b e r î» kâbil-i taklid olmaktan çıkardı.

Bu bahse gelecek hafta yine devam edeceğiz.

«Osmanlı'ya karşı savaş» naraları arasında

(Baştarafı 7.nci Sayfada)

lerin intikamını almak isteyen ermeni kavmiyetçilerine şirin görünmek için Osmanlıya karşı savaş verdiklerini söyleyebilecek akdar bayağılaşıyor da, yer yerinden oynaması lâzım gelirken, herkes sessiz, herkes rahat!..

Yazımızın başında da ifade ettik; biz Osmanlı'yı ne pahasına olursa olsun, her şeyiyle tasdik ve tasvib eden insanlar değiliz. Eğer, insanların her ne pahasına olursa olsun ecdâdının yolunu takib etmesi gerekseydi, Yüce Peygamber de kendi atalarının yolunu takib ederdi. Bu bakımdan, biz esasen, laik düzenin Dışbakanının Osmanlı'yı bizim muaheze ettiğimiz noktalardan muaheze etmiyeceği, onun asıl ağırlık taşıyan, dünyaya kendisini kabul ettirdiği ana vasfı olan **İslâmî** tarafına düşman olduğunu, anlıyamıyacak kadar ferasetsiz olamıyacağımıza göre, Osmanlı'ya karşı savaş açtığını söylerken, aslında Osmanlı'nın asıl ağırlık taşıyan vasfı olan İslâmî dünya görüşüne karşı savaş actığını farkedemez miyiz?.

Gerçekte, laik düzenin Siyasî Bilgiler Fakültesinde Prof. mertebesine yükselmiş bir kişinin Osmanlı tarihine karşı böylesine bir düşmanlık ve kin beslemesi kadar tabiî bir şey olamaz. Asıl onun Osmanlı devletini övmesi durumu ortaya çıksaydı, ona şaşmak gerekirdi. Zira, nimetini yediği düzenin kurucuları dahi Osmanlı'ya **«milletimizin hak ve hürriyetlerini zorla gasbetmiş mütegallibe olarak gösteren»** suclamalar yapmamıslar mıydı? Ondan sonra nasıl olur da, bir Prof. ünvanını kazanmış bir laik rejim ricali Osmanlı'yı tebcil etsin idi?

Nitekim, geçen sene Paris televizyonunda 1877-78 (meş'um 1293) Harbinin neticeleri ve bu arada Romanya'nın bu savaş neticesinde doğuşunun yüzüncü yılı münasebetiyle bir program tertib olunmuştu da, açık oturuma Türkiye adına katılan resmî vazifeliler Osmanlı devletine küfürler savururlarken, proğrama gerek Romanya adına, gerekse Paris'teki ilmî mahfiller adına katılanlar Osmanlı devletini yüceltmişler, övmüşler, altı asır boyunca **emperyalist** (müstemlekeci -sömürgeci) olmayan bir idare kurduklarını, Osmanlı tarihine bakarken bu ana ölçüyü elden bırakmamak lâzım geldiğini bilhassa belirtmişlerdi de, o açık oturumda bulunan Türkiye temsilcisi adetâ bu övücü sözlerden rencîde oluyormuş, rahatsızlık duyuyormuş gibi bir yüz hattıyla, devletimizin yarım yüz yıl önceki rejimine methiyeler söylenmesine karşı çıkıyordu

Bu belki de çorba içtiği çanağı kirletmemek gibi bir kadirşinâslık sayılabilir ama, aynı kadirbilirlik müslümanlara Anadolu toprağını İslâm vatanı olarak bırakan atalarımızdan niçin esirgeniyor?.

Ama bizim yandığımız bunlar değil de, şu milletin bir **millet-i merhume** haline gelmiş olmasıdır! Teşkilatsız büyük kitlelerin teşkilatlı küçücük kadroların elinde oyuncak haline gelmesidir!. Bu vurdumduymazlık, bu, **«amaaan, adam sen de!... Beni sokmayan yılan bin yıl yaşasın!»** hodgâmlığı, bencilliği bizi işte böyle küçücük kadroların esiri yaptı da halâ gaflet uykusundayız.

Belki bir gün uyanacağız ama, vakit geçmiş olacak...

NOT: Adıma gönderilen her türlü PTT İrsaliâtının tarafımdan alınabilmesi sadece **Selâhaddin Eş** isminin yazılması, gerçek soyadımız olmakla birlikte kanunen taşımaya hak **sahibi olmadığım Çakırgil** isminin bir takma ad hükmünden ileri hüküm ifade etmemesi dolayısiyle lüzumsuz yazışmalara vesile olduğunu okuyucularıma hatırlatırım

yol

yol oldur ki doğru vara

Küfre tam teslimiyet ve «Osmanlı'ya karşı savaş» naraları arasında

Selâhaddin Eş
ÇAKIRGİL

Yazımıza bir kaç haber başlığı ve yorumla girelim:

● **«Ümraniye'de, 300 gecekondu sessiz-sedasız yıkıldı!»**

● Eğitim Bakanı Necdet Uğur, **«dünyanın gidişini bir biz durduramayız, çağa ayak uydurmak zorundayız!»** dedi.

● **«Özaydınlı'nın jandarmayı anarşide ustalıkla kullanması dolayısiyle onun üzerine daha fazla gidilmemesi gerekir!»** (Marksist gazeteler)

● **«Adıyaman'da Nemrud Festivali yapılacak...»**

● Dışişleri Bakanı Ökçün Amerika'da yayınlanan **«Armenian Reporter»** gazetesine verdiği beyanatta **«Osmanlı ruhuna karşı savaş veriyoruz»** dedi.

Bütün bu haber ve yorumların alt - üst ettiği bir atmosferde akl-ı selim halâ kalabildiyse, ifade-i merâm etmeye çalışalım.

Osmanlı'nın bütün yaptıklarına sahip çıktığımız sanılmasın. Osmanlı, dünya tarihinin son altı asrında emsaline az rastlanan bir devlet idaresi kurmuş ve feci bir yıkılışla da yıkılmıştır. Moğol istilâsının perişanlıkları arasında yıkılan Selçuklu idaresinden sonra küçücük beyliklerden birisinin boy salıp, altı asır dünyaya hükmetmesinin hayali dahi gerçekten mehabetli bir hadisedir.

Ancak, biz müslüman olarak Osmanlı'nın herşeyini tamamiyle iyi ve güzel olarak değerlendiremeyiz. Elbette İslâm'dan bir takım esaslı sapmalar, inhirafları olmuştur ve yıkılışını da esasen bu inhirafa bağlamak gerekir. Yoksa her zaman yapa-geldiğimiz şu **«namussuz yahudiler!..»** suçlamasına itibar etmeye müslüman olarak hakkımız yok!.. Zira bu takdirde adetâ hayat hakkımızı İslâm-dışı güçlerden, İslâm'ın düşmanlarından, **bâtıl**'ın lûtfundan imbiklemek olur ki, bu İslâmî bir düşünüş ve tavır değildir. Binaenaleyh, Osmanlı yıkıldıysa, yıkılıştaki sebepleri iyi görebilmek gerekir. Hattâ bu yolda bir takım menfi şahısları, zamane firavunlarını da müsebbip olarak görmemek gerek!... Bir cenazeyi kaldırmak için nasıl ki bir **imam cemaat** ve **mezarcılar** lâzımsa, Osmanlı yıkılırken de ortada müslümanlarla imamlar bir tarafa, mezarcılar da diğer tarafta bulunuyorlardı ve mezarcılar sonra imamları bu mezarlıktan uzaklaştırdılar, orada bir takım hayaletlerle yaşamaya, mezaristan kanunlarıyla hayat sürmeye başladılar. O mezaristan kanunlarının hayata hâkim oluşudur ki, bugün her günümüzü ölülerle dolduruyor, milyonlarca İslâm çocuğu mânen, ruhen öldürüldükten sonra, şimdi bedenen de imha ediliyorlar ve **mezaristanın** kanunları bu gidişe bir çare bulamıyor.

Hattâ zamanımızın Eğitim Bakanı Necdet Uğur yine filezofluğa verip, ahkâm kesiyor ve diyor ki: **«Biz, çağın ve dünyanın gidişine ayak uydurmak zorundayız. Dünyadan ve çağdan uzak ve ayrı** [illegible]**savamayız. Dünyanın gidişini tek başına bir biz durdurup değiştiremeyiz!»**

Bu şu demektir ki, **«ey millet, sizin müslümanlığınız laik rejim olarak bizi ilgilendirmez. Biz sizin yularınızı elimize almışız, sevgileriyle yüreklerinizi hoplatan çocuklarınızı kendi elimize almışız, istediğimiz şekilde onlara şekil vereceğiz. Dünya ve çağ bir ahlâksızlık furyasına kapılmışsa, bu çağdaşlığın gereğini biz de en ileri şekilde yerine getirmeye mecburuz. Bu gidiş durdurulamaz. Biz, cim'in karnında bir nokta gibiyiz, nasıl olur da bir biz bütün dünyaya karşı koyup bu gidişi durdurabiliriz? Dünya komünizmle gidiyorsa, toksikomaniye** (zehirli keyif verici maddeler iptilâsına) **gidiyorsa, anarşiye gidiyorsa, diktatörlüklere gidiyorsa, biz bunu durduramayız... Biz de bu dünyaya ayak uyduracağız, biz de bu çağa ve icaplarına ayak uyduracağız!.»**

Evet, bu tam mânasıyla **bâtıl**'a kesin, kayıtsız-şartsız teslimiyettir.

Biz diyelim ki Necdet Uğur efendi, biraz düşün ki, meselâ dünya İslâm'a doğru bir hızlı temayül gösterse de, yüzmilyonlar akın akın İslâm'a gelmeye başlasalar yine aynı teslimiyetle **«dünyanın gidişini bir biz durduramayız, biz de teslim olalım bari!.»** mi dersiniz; yoksa **anayasa - manayasa** nutukları atıp, resmî şahısperestlik ilcaları içinde çırpınarak devrim nutuklarıyla **«biz bu yolda ölürüz de İslâm Devleti** modeline gönül vermeyi hazmedemeyiz!» mi dersiniz?

Biliyorum, bu satırları okurken bile **«yobaza bak, aklından zoru mu var ne, sorduğu suale cevap vermeye bile değmez!»** diyecektir. Zira, onun zihniyetine karşı bu **müslüman millet** aynı şeyi söyleyememiştir, sınır boylarında düşmana karşı gösterdiği celâdeti ve şecaati kalenin içerden fethedilmesinde kullanılan **Truva Tahta Atı'nın** karnından içeri memlekete girip, kaleyi içten yıkan gizli düşmanlara karşı aynı şecaati gösterememiş ve teslim olmuştur. Ama, kendilerine hürriyetten, haktan ne varsa sonuna kadar bahsedenler müslümanlara aynı hak ve hürriyetleri tanımaya gelince **«ilkelere - milkelere aykırı olmayacaksın!»** diye tahdid üstüne tahdit koyacaklardı, ve bu millete kendi vatanında **esir,** kendi yurdunda **parya** muamelesi yapacaklardı.

Alınız, 1961 anayasasının 22 nci maddesinde, hangi fikirde kitaplara ve sair **matbuat** ve **mevkuteye** hürriyet tanındığını okuyunuz, anlarsınız. Biz de şimdi 1 Mayıs'ta, **«komünist partisine hürriyet!»** diye haykıranlara karşı Ecevit'in **«bir hak ve hürriyetin olmamasından şikayetçi olunmasına karşı çıkılmaz»** mantığına dayanarak temel insan hak ve hürriyetlerimizin yok olduğunu gasbedildiğini, öz yurdumuzda vesaret altına alındığımızı söylesek, milletimizin, savaş meydanlarında gösterdiği kahramanlığı, ters paça - **iç kazık** oyununa geldiğinde gösteremediğini ifade etsek suç mu işleriz? İşte şimdi, çocuklarınızı kendisinin ve kadrosunun tesbit edeceği eğitim proğramına verip şekillendirmesine müsaade edeceğimiz Eğitim Bakanının **«eskinin, değer yargılarıyla çağın, sanayi cemiyetinin kültürüne, yaşayış şekline, medeniyetine, alışkanlıklarına karşı koymak mümkün değildir»** şeklindeki teslimiyetçiliğine seyirci kalmaktayız, hattâ **«müslümanım»** diyen yüzbinlerce kişi, yarın bu kişiye demokrasinin seçim meydanlarında **«yaşşşaa, varooll!»** diye alkış tutacaktır.

Eğitim Bakanı bu yâveler üzre, saltanatını sürerken, onbinlerce vekil öğretmenin işine bir anda son verebiliyor, bu harekete karşı da rejimi CHP'yle ortaklaşa sahiplenen üst dereceli adliye cihazları sus-pus olup yerlerinde oturuyorlar. Ama, bir başkası, meselâ bir meczub bir heykeli kıracak olsa, aynı adliye cihazının içindekiler kara cübbelerine bürünüp, büyük şehirlerin meydanlarını tantanalı mitinglerle arşınlamaktan asla sıkılmazlar.

Matbuat, dün ne kadar gücü varsa o kadar anarşi tahrikçiliği yaparken ve bu uğurda sefalet içindeki insanların ızdırap ve gözyaşlarını sermâye olarak kullanırken bugün **«Ümraniye'de** bir günde, üçyüz gecekondu birden yıkılıyor da ne o gecekonducular dünkü gibi devlet güçlerine karşı silâh kullanabiliyorlar, ne komünistcikler nâra atıyorlar, ne Ecevit ve hempâları **sefalet edebiyatı** üzre acıklı nutuklar imâl ediyorlar. Dahiliye Nâzırı Özaydınlı cenapları ise anarşik hadiseler içinde askeri, jandarmayı kullanmakla müftehir.. Halbuki bir başka hükûmet zamanında, polisin yerine askeri anarşik hadiselerin içine çekmeyi ihanet derecesinde bir yanlış tatbikat olarak gösterecekleri başında bizzat kendisi gelirdi. Ama şimdi hem kendisi (mavi bereliler) denilen jandarma komandolarını ve sair askerî asayiş birliklerini teşkil edip, hadiselerin üzerine gitmekle büyük bir vazife yaptığına inandığı gibi; taraftarları, alkışçıları da **«Özaydınlı'nın asker kişiliğinden henüz sıyrılamadığını, üzerine - üzerine gidilmemesini, sadece onun tenkid edilmesiyle belki istifasının sağlanabileceğini, ancak umumî karışıklık hadiseleri içinde onun askeri kullanabilmesindeki avantajın kaybedilebileceğini»** marksistlere ceridelerden günlük emirler olarak yazılabilmektedir. Aynı ceridelerden daha dün tam tersini yazmakta, askerin siyasî menşeli hadiseler içine çekilmesini ihanet olarak gösterilmekteydi.

Keza, bir çırpıda bir başka hükûmet **11 bin öğretmenin** işine son verebilseydi, Türkiye'nin ne hale gelebileceğini tahmin edebilirsiniz.

Veyahut, bir Hariciye Nâzırı meselâ yakın tarihin rejimine de değil, sadece önde gelen bir ismine karşı bir savaş verdiğini söyleyebilseydi, yer yerinden oynardı. Ama, şimdi devletin Dışişleri Bakanı hem de **ermeni kavmiyetçilerine,** 1915'lerdeki, yıkılış günlerimizdeki ermeni ihanetinin mukabil şamarını yiyen-

(Devamı 6.ncı Sayfada)

FOTO ŞAKA

Brejnev'le Ecevit gölge oyunumda...

Brejnev — Ben ülkemde **insanlara rejimimizi tenkid etmeme hürriyeti»** de tanıyıp, **bu hürriyeti çiğniyenleri çiğniyorum!** Sen de öyle yap, Yoldaş Ecevit!...

Ecevit — Yoldaş, biz o hürriyeti zaten elli yıldır tanıyıp sizi geride bırakmıştık!... Şimdi de vatandaşlarımıza **«hacca gitmeme hürriyeti»**ni tanıyoruz. Alâ, değil mi?

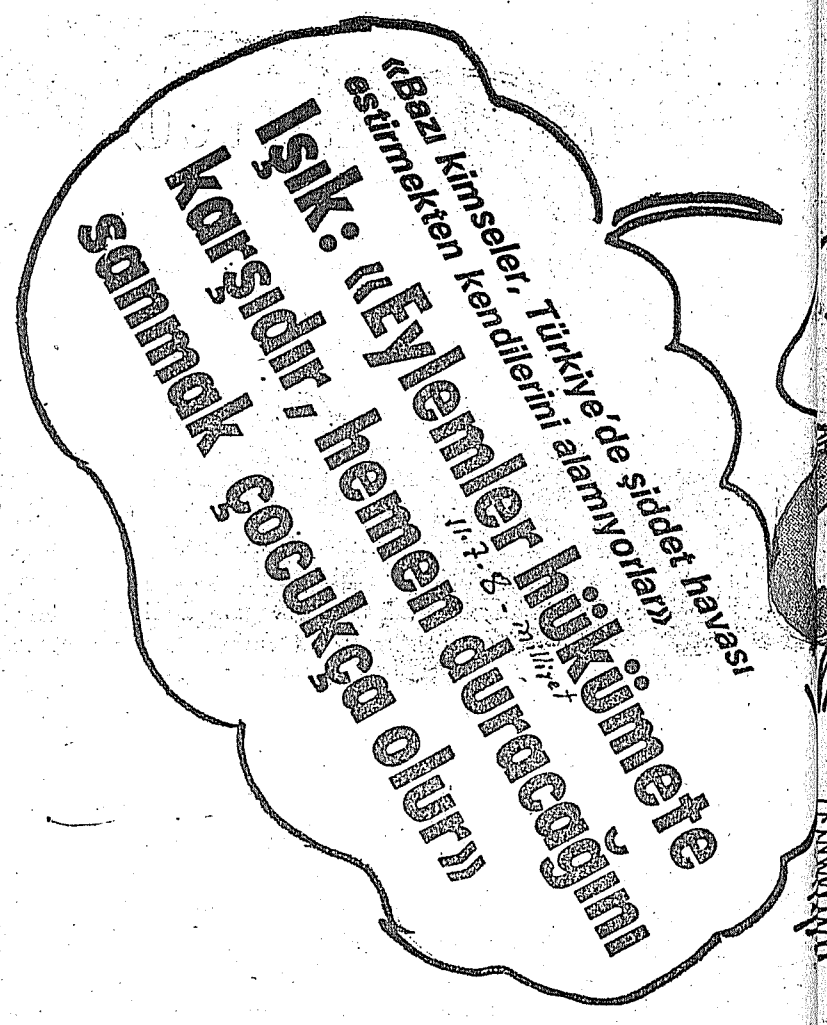

İNSAN HAKLARI MI DEDİNİZ?

— YA İSLÂM HAKLARI ? —

İki Sovyet vatandaşının Rusya'da rejime karşı olmak ithamıyla yargılanmaya başlanması üzerine Batı dünyasında koparılan yaygara **«insan hakları»** meselesini yeniden gündeme getirdi.

Birleşik Devletler Başkanı Carter **bu yargılamanın insanlığa karşı işlenen bir suç olduğunu, komünist cemiyetlerde insanların haklarına saygı gösterilmediğini»** iddia etti.

Hemen arkasından Brejnev de aynı iddianın Amerika için mevzubahs olduğunu, siyasî kanaatlerinden dolayı Amerika'da binlerce insanın Amerikanvarî yıldırma, sindirmev ve propaganda yoluyla tesirsiz hale getirme eylemlerine muhatab olduklarını ileri sürdü.

Derken, Birleşik Devletler'in Birleşmiş Milletler'deki baştemsilcisi zenci **Andrew Young** Paris'te yayınlanan **«Le Matin»** gazetesine verdiği bir beyanatta, kendisinin de Amerika'nın Atlanta şehrinde bir protesto hareketi düzenlemekten dolayı, 10 yıl önce yargılandığını hatırlatıp,

«Çaransky ve Ginzburg'un yargılanmaları Sovyet idarecilerine karşı bir meydan okuma eylemidir ve bu, Sovyetler'in kurtuluşuna da vesile olabilir ama Sovyet idarecileri henüz bunu anlamamışlardır. Şunu da belirtmek isterim ki, Amerika'da da bugün binlerce kişi siyasî kanaatlerinden dolayı hapishanelerdedir.» demiştir.

Amerikan siyasetinde yeni sivrilen bir isim olan Andrew Young'un ikide —bir Carter ve diğer yüksek dereceli idarecilerin sözlerini yalanlayıp, tam ters düşünceler serdetmesini dikkat çekici bir hal olarak tesbit ettikten sonra, hemen ilâve edelim ki, Carter, Rusya'da insan haklarının çiğnendiğinden yakınırken; Türkiye'de ise insan haklarının kanunların teminatı altında olduğunu ileri sürebilmektedir. Halbuki, Türkiye'de bugün rejime, resmî ideolojiye ve resmî ideolojinin mitoslarına karşı çıkmak, Rusya'da rejime karşı çıkanlara verilen cezadan daha ağırıyla cezalandırılmayı mucib bir haldir. Nitekim, bir kaç sene önce hakkında yaygaralar koparılan, öldüğü iddia olunarak, ruhunu tâziz için Türkiye'de bile **mevlid** okutturulan, komünist partisi üyelerinden Kırımlı genç Mustafa Cemiloğlu'nun ölmediği ve rejime karşı olan fikirlerinden dolayı iki seneye mahkûm olduğu ve şu anda cezasını tamamladığı hatırlanacaktır.

Şimdi mes'eleye komünist veya kapitalist ideolojiler açısından bakıldığında, her iki tarafta da insan hakları çiğnenmektedir ya, peki, Türkiye'nin düşünen insanları bu ülkede resmî ideolojiye az biraz ters, hele İslâmî bir düşünce ileri sürenlerin üzerlerine nasıl hışımla taarruza geçildiğinin farkında değil midirler? Yoksa, insan haklarıyla İslâm hakları farklı şeyler midir?.

Diğer taraftan Çaransky ve Ginzburg'un Moskova'daki muhakemeleri neticelenmiş ve her iki Sovyet aydını da üç ve ikişer sene hapis, 10'ar sene de sürgün cezasına çarptırılmışlar ve bu arada Rusya'da başlarını Hidrojen Bombasının mucidi olan ünlü fizikçi **Sakkarov'un** çektiği rejim aleyhtarlarının gösterileri Rusya'dan dışarıya ses verecek çapta büyük hadiselere dönüşmüştür. Bu hadiselerin Sovyet rejimini hangi yönde tesiri altına alacağı üzerinde bir takım tahminler yürütülürken, rejim aleyhtarı aydınların ünlü liderlerinden **Yuri Orlov** ve Ukrayna eyaletinin önde gelen isimlerinden **Lev Lukyanenko'**nun mahkeme huzuruna çıkarıldıkları görülmüştür. Bu muhakemelerin nasıl neticeleneceği kapitalist Batı'da merakla beklenirken Türkiye'de gerek aydın geçinen, gerekse aydın sayılmayan halk yığınları da bu muhakemelerle meşgul edilmektedir. Bu durum Türkiye'de müslüman münevverlere tatbik olunan baskının üzerinde dikkatle durulmaması için bir çıkar yol olmaktadır. Hatta bu arada Monaco Prensi'nin kızı olan Caroline'in evlenme işi dahi Bâb-ı Âli matbuatı tarafından asrın hadisesi olarak günlerce işlenmekte, geçim derdi içinde kıvranan milyonlar ise kendi acılarını unutup, kendi dışlarındaki âlemin en pespâye mes'eleleriyle meşgul olmakta kitleleri böylece uyumaktadır. Hani nerdeyse, bir mizah dergisinin kapağında yazıldığı gibi, Caroline'in hususî hayat hikâyesini, fahişeliklerini, vücud ölçülerini bilmeyenlerden «CEHALET VERGİSİ» diye bir vergi alınmak noktasına, —dolaylı olarak— işbu gazetelerin satınalınması suretiyle gelinmiştir.

«Nemr
«Tahto

ADIYAMAN
NEMRUT FES
Yaşatma ve Yü
Teberru Ma
ADIYAMAN
FESTİVALİ LİRA
Yürütme Derneği 25

№ 1974

№ 0

Hadiseyi amme efkârına Akıncılar Derneği Adıyaman şubesi başkan vekili Zeynel Olgün duyurdu.

13 Temmuz 1978 tarihli yazısında diyordu ki, Zeynel Olgun kardeşimiz :

«İbrahîm (A.S.) düşmanı, Nemrud uşağı kişiler Adıyaman'da 21-25 Temmuz tarihlerinde dinsizliklerini yeniden ifşa ve ilân edeceklerdir. Bu faaliyetleri için Adıyaman Tekel İdaresinde, 20 bin tütün üreticisine zorla teberru makbuzları kesilmiş, Toprak Mahsulleri Ofisinde de buğday üreticilerinin paraları zorla gasp edilmiştir. Adıyaman Vilayet Dalmî Encümeninde Adıyaman Valisi Ağâh BÜYÜKSAĞIŞ ve İl daimî encümeni âzalarından MHP'li MUSTAFA GÖKSU, AP'li Cevher KÖROĞLU ve Abdurrahman TAŞ'ın imza ve gayretleriyle 250 bin lira tahsisat bu festival için ayrılmış-

Ciddi bir hükümetçilik oyunu

...rut Kâfiri» ve ...a At» Festivalleri

ADIYAMAN
...FESTİVALİ
...ürütme Derneği
...akbuzu
ADIYAMAN FESTİVAL DERNEĞİ
Teberru Makbuzu

Lira	Kr.
100	00

Sayman
/ / 197
0699

...tır. Mes'elenin gündeme getirilmesini istirham ederiz.»

Ve Nemrud Festivali adına bastırılmış bulunan teberru makbuzlarının yanı sıra, bir de «Belediye karşısında Sebzeci Mahmud Kılıç eliyle» diye adres gösteren Ali Yıldız isimli bir vatandaşın 30 Haziran 1978 tarihli bir dilekçesi... Diyor ki Savcılığa yazılan dilekçede Ali Yıldız :

«Adıyaman Tekel Müdürlüğüne kayıtlı, Aydınlar köyü tütün üreticisiyim. Ürettiğim tütünlerin bedelini almaya gittiğimde önüme uzatılan evrakı imzaladım. Bana uzatılan tütün bedeli eksikti. Bunun sebebini sorduğumda «Adıyaman Nemrud Festivali Yaşatma ve Yürütme Derneğine» aid teberu makbuzları uzatıldı (100 ve 25 liralık ilişiktedir.) Rızam alınmadan param gasbedilmiştir. Normal belge ile birlikte uzatılan belge tarafıma aceleye getirilip, imzalattırılarak binlerce vatandaşa yapıldığı gibi oyuna getirildim. Rızam hilafına paramı gasbedenler hakkında kanunî işlem yapılmasını...»

Sahiden de Cumhuriyet Savcılığı bu iddia karşısında, bir takım evrak muamelelerini hile ve saniayla vatandaşa resmî iş gibi gösterip, vatandaşın cebinden para dolandırılması sahtekârlığını irtikap eden bu Nemrûdperestlere nasıl bir muamele yapmıştır bilmiyoruz. Temennî ederiz ki, azgınlaşan kâfirlikler arasında müslümanca yaşamaya gönül vermiş Adıyamanlılar bu Nemrud hortlatıcılığını daha cenîn halindeyken yok edeceklerdir. Hz. İbrahim'e karşı amansız düşmanlığıyla şöhret bulan ve mel'un ismi İslâm milleti tarafından daima lânetle anılacak olan Nemrud'un bu asırdaki veledleri meydanı boş bulduklarını zannedip Yeni Nemrudların himayelerinde yeni keferelikler ika etmeye kalkışsalar da, her Firavun'a bir Musa, her Nemrud'a bir İbrahim anlayışını terketmiyen müslüman milletimiz, gem'i aziya alan keferelikler karşısında mehabetle dikilmesini bilecektir.

Müslümanlar bilmektedirler ve açıktır ki, İslâm-dışı her düzen bir Nemrud Festivali'dir.

Biz, Nemrud Festivalinin cereyanındaki diğer festivallik hadiselere de dikkati çekerken, bu festivalin de Mustafa Kemal'in heykeline çelenk konularak başlatılmasındaki tuhaflığa da dikkati çekelim. Ayrıca meseleyi hâlâ sadece bir parti açısından görüp göstermek isteyenlerin oyunlarını ve CHP'nin yerleştirdiği bu sapıklığa AP ve MHP'nin dahi iştiyakla iştirak ettiğini görmezlikten gelenlere milleti oyalamakta olduklarını ve bunun vebalinden kurtulamıyacaklarını ihtar edelim. Ve hemen belirtelim ki, eğer, bu Nemrud Festivalinin icra olunmasına MSP'li bir Vilayet Encümen âzası dahi rey kullanmış, olsaydı, onun da üzerine diğerlerinden daha bir hışımla hücum ederdik!

Diğer taraftan, Nemrud Festivaline denk bir başka rezalet de Çanakkale'de yarım milyon şehidin yattığı yerlerde rahatça icra olunmuştur. (TAHTA AT) Festivali adı verilen bu festival de Mustafa Kemal'in heykeline çelenk konularak başlatılmıştır.

Kocaman bir «Tahta At» yapılarak başlatılan onun etrafında icra olunan festival antik Yunan'daki Homeros ve İlyada destanlarında anlatılan ve Truva şehrinin ele geçirilişinde kullanılan hileyi anlatan bir destandan ilham alınmadır. Tarihî rivayetler öyledir ki, Truva'lılar Yunanlılarla savaşırlar ve yenerler. Yunanlılar ise şehrin etrafında yenilip giderlerken, kocaman bir tahta at bırakırlar. Truva'lılar (ki Truva bugünkü Çanakkale civarıdır) mağlûb olan düşmandan arta kalan bu tahta at'ı şehrin surlarından içeri alırlar ve gece olunca da tahta at'ın karnındaki düşmanlar oradan çıkıp, şehirdeki herkesi - kılıçtan geçirerek, Truva'yı ele geçirirler.

Şimdi, Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, Çanakkale'de İslâm uğruna yarım milyon toprağa düşenlerin, Akif'in «Bir hilâl uğruna Yarab, ne güneşler batıyor» diye tebcil ettiği yarım milyon şehidin torunları, şimdi o şehîd mezarları üzerinde bin türlü keferelikler icra ediyorlar, ve müslüman bir millet adına yapılan kanunlar dahi bu duruma seyirci kalıyor.

Yani, Tahta At gerçekte Türkiye'nin düzeninde kurulmuş ve Çanakkale'den giremiyen kâfirler, İslâm'ın harem-i ismetine soktukları Tahta At'taki hainler vasıtasıyla bütün bir nesli mahvetmişler de, hâlâ gözümüzün önündeki bu ihaneti göremediğimiz için, iki bin yıl öncelerdeki Tahta At hikâyesiyle oyalanıp duruyor. onun adına festivaller tertip ediyoruz.

YİNE ANARŞİ ÜSTÜNE

Anarşi tırmanıyor demekten de artık «gına» geldi.. Hattâ öyle ki, anarşi günlük hayatımızın tabiî, sevimli, vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Anarşisiz edemiyoruz. İçişleri Bakanı Özaydınlı cenapları herşeyi öylesine tabiî görüyor ki, anarşiyle kucak kucağa... İddia ettiğine göre **hadiseler azalıyormuş. kanlı eylemlerin kaynağına doğru inildikçe daha umutlu yarınlara ulaşmak hayali genişliyormuş.** Emekli generalimiz **her zaman iyimser olmuşmuş zaten.. Halkın hükümete itimadı tam imiş.** Bu da, emekli paşamızın iyimserliğine daha bir iyimserlik katıyormuş...

Aynı hükûmetin Savunma Bakanı Hasan Esat Işık ise **«EYLEMLER HÜKÛMETE KARŞIDIR. HEMEN DURACAĞINI SANMAK ÇOCUKÇA OLUR!»** diyerek, İçişleri Bakanını ve hattâ Başbakanını yalanlıyor. Hani, şu kadar sıkıntılı bir dönemde insan yine de nükte yapabilirse, denilebilir ki, **«ayol, hiç emekli bir generale sen nasıl** çocukluk, toyluk **atfedersin, emekli büyükelçi efendi, haddini bil!..»**

Evet, Savunma Bakanı Işık **«10 Temmuz Dünya Hukuk Günü»** dolayısiyle Ankara'da Barolar Birliğince tertib **olunan «Barış ve silâhsızlanma Sempozyumu»**nda yaptığı bir konuşmada, muhalefetteyken yıllardır **iç barış** türküleri tutturan, iktidarda ise son altı aydır **Türkiye'ye katmerli anarşi bûketi** hediye eden bir partinin hükûmetinin Savunma Bakanı olarak İçişleri Bakanını yalanlıyor, Başbakanı yalanlıyor, birbirlerinin tam tersi iddiada bulunuyorlar.. Ve Her geçen gün biri öldürülüyor, failli meçhul kalıyor.. Kimse şahitlik dahi yapamıyor.. Kaatiller ellerini —kollarını sallaya sallaya gidiyorlar. **Memlekette hiç kimsenin can emniyeti diye bir şey kalmamış.. Bir vurdumduymazlık!**

Hükûmet ise ancak makamı, diploması, kendi ideolojisine yakınlığı olan kısaca hem **solcu,** hem de **kodaman olan**ların cenazelerine itibar ediyor. Hemen hergün **komünist anti-komünist, sıradan vatandaş** veya **İslâmcı** insanlar öldürülüp dururken, artık işi vurdumduymazlığa veren Hükûmet ancak kendi yandaşlarının kodamanlarından ölenler olursa, görkemli cenaze merasimleri tertib ediyor.. İnsanlık anlayışı, insan hayatına beslediği saygı bu kadar; hayatın azizliğinden nasibi bu kadar!..

Bu anlayışa **«YUF OLSUN»** demekten kendimizi alamıyoruz.

Zira, meselâ **Bedreddin Cömert** isimli **solcu doçentin** cenazesine gösterilen itibar ile devr-i saltanatlarında hayatını kaybeden diğer **sıradan - gençlerin** hangi birisine aynı itibar gösterildi!

Ve Türkiye'nin başına çorap örmek için acele eden perde gerisi gizli güçler yeni yeni tertiplerle, memlekette yeni iktidar odakları oluşturmaya çalışırlarken, yüksek tirajlı gazeteler de **«Neyi bekliyoruz?»** diye, hep bir ağızdan tempo tutup, kendisinden bir türlü kurtulamadığımız kurtarıcı imajlarını hortlatmaya çalışıp durmadalar..

Hükûmet sahipleri ise, ancak, Ankara'da toplanıp, **«müslümanın Hacca gitmesiyle nasıl oynayabiliriz, nasıl birden fazla hacca gitmeye engel olabiliriz?»** diye hesaplara yatıyorlar.. Hac kapısına kilit vuran hiç kimse **onmamıştır,** bunlar da onmayıp tasarruflarının karşılığını elbette göreceklerdir. Zira biliyoruz ki, aynı hükûmet aydıncıkların **Avrupa'lara, Monte Karlo** kumarhanelerine, **Alplerin** kayak merkezlerine, **Lavanta** banyolarına gitmeyi aynı şekilde engelliyemiyecektir.

Hiç bir şeye gücü yetmiyen Hükûmet'in gücünün ancak müslümanlara yettiğini bir daha anlıyoruz.

Müslümanların gücünün nelere nerelere kadar yettiğini ise, müslümanlar gerçek bir müslüman oldukları zaman ortaya koyabileceklerdir.

HAFTANIN MEVZUU

«Yasak kitap» bulundurmak suç mu?

Memlekette neşriyat hayatı her geçen gün daha bir kontrolü zor hale gelmekte, gelişmekte ve bu arada neşrinden aylarca sonra toplatılan kitaplar bazı okuyucular için bir tedirginlik vesilesi olmaktadır. Halbuki İslâmî bir dünya görüşünü kabul etmiş olanların dışındaki TC vatandaşları bu sahadaki korkuyu yenmişlerdir. Hay rettir ki, en azından şûurlu müslüman saydıklarımızdan niceleri herhangi islâmî bir kitabın mahkemece toplatılması halinde korkulara kapılmakta ve evlerindeki kitapları dahi gizlemek veya elden çıkarmak, hattâ yakmak gibi hareketlere tevessül etmektedirler.

Bu cümleden olmak üzere, meselâ, Sebil'de neşrolunup zamanında hiç birisi hakkında dâva açılmamış bulunan yazılardan teşkil olunan «Müslüman Türkiye Mücadelemiz» isimli kitab da böyle bir muameleyle toplatılıp, mahkemeye verilince; aynı şekilde korkulara kapılanların olduğu gelen mektuplardan anlaşılmaktadır. Keza, Londra'daki «British Museum» da bulunan hatıraları her kim tarafından yayımlandıysa derlenip neşredilen Rr. Rıza Nur'un Hatıraları hakkında mahkemece toplama kararı verilmiş bulunan sair kitab ve mevkuteler hasbeten müslüman kişiler arasında bir takım yersiz endişeler meydana getirmektedir.

Halbuki böyle bir korkuya lüzum yoktur. Bunun sebebini mevcud hukuk düzeninin bir takım hukukî imkânlarıyla izah edelim.

● ANAYASAMIZ 24. MADDESİ DER Kİ:

Önce 1961 Anayasasının 24.ncü maddesini buraya aktaralım:

«Madde — 24: Kitap ve broşür yayımı izne bağlı tutulamaz; sansür edilemez.

Türkiye'de yayımlanan kitap ve broşürler 22 nci maddenin 5. nci fıkrası hükümleri dışında toplatılamaz.»

Demek oluyor ki, Türkiye'de her türlü kitap neşredilir, kitap sansür edilemez. Anayasa'nın 22. nci maddesi hükümleri dışında... 22 nci maddenin 5 nci fıkrası ise şöyledir:

«Türkiye'de yayımlanan gazete ve dergiler, kanunun gösterdiği suçların işlenmesi halinde hâkim kararıyla: Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, kamu düzeninin veya genel ahlâkın korunması bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de, kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. Toplatma kararını veren yetkili merci, bu kararını en geç 24 saat içinde mahkemeye bildirir. Mahkeme bu kararı en geç üç gün içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.»

Ve aynı maddenin 6 ncı fıkrası:

«Türkiye'de yayımlanan gazete ve dergiler, milli güvenliğe, kamu düzenine, genel ahlâka, insan hak ve hürriyetlerine dayanan, millî, demokratik, layik ve sosyal Cumhuriyet ilkelerine veya Devletin ülkesi ve milletin bölünmezliğiyle temel hükmüne aykırı yayımlardan mahkûm olma halinde mahkeme kararıyla kapatılabilir.»

● KİTAP MAHKEME KARARIYLA TOPLANABİLİR

Demek oluyor ki, **kitap toplatma salâhiyeti** hâkimlere, daha doğrusu mahkemelere verilmiştir. Bu açık.. Böyle olunca da, bir kitabın mevcud düzenin kanunlarına göre suçlu sayılabilmesi, yasaklanmış olduğundan bahsedilebilmesi için muhtevasının suç niteliğini taşıması ve bu hususta mahkeme kararının da kesinlik kazanması ve bu kesin hükme dayanan bir toplatma kararının bulunması gereklidir.

Bütün bunlar olsa dahi, kişinin yine de yasaklanmış bir kitabı yanında, evinde, işyerinde bulundurması suç değildir. Yasaklanmış bir kitabın suç sayılabilmesi için, kitabı yanında bulundurmayı suç sayabilmek için, o kişinin bu kitabı yasak olduğunu bile bile satması, dağıtması ve yayması gerekir. Ancak, kanunca selâhiyetli makamlar tarafından bir yasak kitaplar listesi yayımlanmış ve bu kitapları bulunduranların iade etmeleri çağrısında bulunulmuşsa, kanunlara uygun bir emrim yerine getirilmemesinden doğacak bir suçun varlığından da bahsedilebilir.

● MALUM SUÇ ALETLERİ

Ancak, tatbikatta bu hukukî durumun gözönüne alınmadığı, bir **jandarma uzatmalısının** kendisini **hükûmet** yerine, **mahkeme**, hattâ **devlet** yerine koyarak indî kararlar verip, kitapları **suçlu** veya **suçsuz** diye ayırdığı gerçeği, memleketin hemen her yerinde yaşanmaktadır. MSP'li karma hükûmetler döneminde dinî mahiyetteki kitapların yasak kitaplar listesinden çıkarıldığı resmen Valiliklere duyurulmuşsa da, bu emrin geçersiz olduğunu Cumhuriyet Başsavcısı meşhur Kâzım Akdoğan resmî bir yazıyla adliye teşkilatına tamim etmişti. Şimdiki hükûmet zamanındaysa, müslümanlara elbette

(Devam 15. Sayfada)

TESBİT Sadık Özarslan

DUR... VE DİNLE

Dinle Mehmed, Ahmed dinle!.. Hasan ile dövüşen Hüseyin; vurmadan evvel dinle! Ali ile Veli; iyi dinle! Dinle Hatice bacı!.. Dinle Fadime teyze! Dayı, emmi sen de dinle! Dede, baba; iyi dinle! Ana, nine; dikkatlice dinle!

Nereye gidiyor, kimleri takîb ediyorsun? Birbirini öldüren Müslüman Türk evlâdı; kimin adına çalışıyorsun? Sana denilen, sana söylenen ne? Neyi yapman isteniyor? Nereye varman tavsiye olunuyor? Seni, kime ve hangi fikre âlet etmek niyetindeler? Arkasından gittiğin, baş tâcı ettiğin, uğrunda canını verdiğin düşünceler kime âid? Teori kime mahsûs, pratik kimler adına? Bu «eylem»ler, bu zelzeleler sana, bana ne kazandırıyor? Dur... ve düşün! Söyle; nedir görüşün? Nereyedir gidişin? Yoksa Allah'a mı kaldı işin?.

● ALLAH İÇİN ŞEHİD OLDULAR

Yedi iklim, dört bucakta hak için, halk için ve vatan için çarpışarak şehîd ve gâzî olanların torunları; nereye gidiyorsunuz? Dün: deden Allah ve vatan düşmanlariyle çarpışırken bugün sen niçin kendinle, kendinin olanla, kendinden olanla çarpışıyorsun? Kendinle çatışmak, kendinden olanla vuruşmak aynı zamanda bir intihâr değil midir? «Eylem» dediğin hareket, bizzât nefsini itlâf, neslini imhâ değil midir? Sen, bunu istiyor musun ey Müslüman Türk oğlu? Sen bekliyor musun ki; vatan gitsin, millet esâret altına düşsün, Ezân sesleri susup, Allah demek yasaklansın!.. İstiyor musun... ve bekliyor musun böyle meşûm günleri? Topraklarının, pis düşman çizmeleri altında çiğnenmesini, hürriyetinin elinden alınmasını, namus ve iffetinin ayaklar altına serilmesini düşünebiliyor musun? Halbuki senin deden, bunun için öldü... Hakk için, Kur'an için şehîd düştü. Onların sulbünden gelen sizler, atanıza ve vatanınıza ihâneti hatırınıza getirebiliyor musunuz?

Şanla, şerefle Viyana kapılarına kadar yürüyüp dünyaya insanlık dersi verenlerin torunu; şimdi kimlere karşı yürüyorsun? Seni ve senin olan herşeyi yürüten zihniyeti ne zaman tanıyacak, düşmanın oyunlarını hangi gün anlayıp bozacaksın? Düşman: **«Parçala. yut!»** diyor... Yutulmamak için parçalanmayacaksın. Kardeş olacak, hep kardeş kalacaksın. Dedelerimiz böyleydi, bu anlayışla bir araya geldi... Düşman sûrlarını böyle müsbet bir anlayışla delip geçti. Onlar Dâvâlarını bildiler, inançlarını yaşadılar; ihlâslı davranıp cebhelerde şehîd oldular ve bizleri kurtardılar.. Tabiî Allah'ın izni ve yardımı ile. Hakk ve millet yolunda «Allah!..» diyerek öldüler ve fakat toprağı vatanlaştırdılar, tarihimizi destanlaştırdılar.

● TARİHSİZ KALMANIN ACISI

Ey bu mübârek toprağa söven, destanlaşan tarihi bilmeyen zavallı genç; topraksız ve tarihsiz kalmanın acısını çektin mi hiç? Dedesini inkâr edip düşmanlarının arkasından giden aldatılmış bîçâre; yabancılaşmaktan ve yabanîleşmekten ne kâr göreceksin ki? Aldatıldığını ve yabancı fikirlere yem yapıldığını anlayacağın günlerin uzak olmamasını temennî etmekteyim.

İnleyen genç; dinle!... Vur, fakat dinle! Sen kimsin, nesin ve kimin peşindesin? Kardeşini öldürdüğün silâh bile yabancı. Silâhın tetiğine dokunan parmak senin... Lâkin o parmağı hareket ettiren güç kimin? Bunları iyi anla ey genç!.. Gel, şu çılgınlıklardan vazgeç! Ölmeye değil, olmaya bak! Müslüman Türk evlâdı; kendine dön, kendini dinle!.. Kurtulacaksın...

Yevm-i Şek

etmiş bulunsun (7). (Kazf etmek - zina iftirasında bulunmak demektir.)

İhbarda, şehâdet lâfzı (8), dâva ikamesi dahi şart değildir.

«Dâvânın sûreti: Vekâleti muallâka iddiası, yahud müeccel deyn (borç) dâvâsı üzerine olur. Vekâlet-i muallâkada, bir kimse, başka şahsın borçlusu aleyhine «Ramazan yahud Şevval olduğu gün alacaklı deyni almağa beni vekil etmiştir» diye dâvâ, edip, borçlu ise, deyni ve vekâleti ikrar ve ramazan veya Şevvalin girdiğini inkâr eylemekle, rüyeti hilâl şahidleri, şehâdetlerini edâ ederler. Müeccel deyn, meselesinde dahi bir kimse, başkası üzerinde, ramazan ayının hulûlüne değin, müeccel deyn dâvâ edip, müddei aleyh dahi, deyni mukir, ve ramazanın hulûlünü münkir olmakla, müddei ramazan hilâlinin görüldüğüne dair şahid ikame eyler (9)

Fıtır bayramına nef'i ibad (kul hakkı) teallûk etmekte olduğundan, hava kapalı olduğuna göre, şevval hilâlini rüyete, dâva şart olmasa da, lâfz ve şehadet nısabı şarttır.

Şahâdet lâfzı: Şahadet ederim ki diye haber vermektir.

Şahadet nisabı: Mükellef müslim olup, mahdud fi-l-kazf- olmayan âdil iki hür erkek yahud aynı vasıfta, bir hür erkek ile iki hür kadındır.

Mezkûr şahâdet, câriye azadı ve zevce talâkı hakkındaki şahâdetler gibi, hasbî şahadet olduğundan, nâsın hukukuna şahâdette olduğu gibi, bunda sebk-ı dâvâ lâzım olmaz.

Câriye kendinin azadını (10) ve zevce talâkını dâvâ etmese dahi, şahidler hâkimin nezdinde - hasbeten li-llâh - şahadet ederler. Hem şahit hem müddei, bulunurlar.

Hava açık olduğuna göre, gerek ramazan, gerek şevval hilâlinin görüldüğünün sübûtu için, büyük topluluğun şahadeti lâbüddür. Çünki, muktaza mevcud ve mânî mefkuddur. Ancak, büyük topluluğun, mikdarı, mekânların ve vakitlerin ihtilâfı ile muhtelif, ve sıdk hususunda, nas mütefâvit olduğundan, aded ile mukadder olmayıp, reyi imama müfevvezdir.

Sair kamerî ayların sübutu dahi böyledir ki, hava mağmum ise nısâbı - şahâdet (11), açık ise, cemi azimin şehadetleri, lâzımdır (12).

Lâkin, hava açık olduğunda dahi, nisâbı şahâdetin kifâyet ve makbuliyyeti, hazreti İmamdan mervî olmakla, - zamanımızda - nasın ehille gözlemek misilli umurdaki tekâsüllerine mebni, cemi azimi şart kılmakta, azim güçlük olacağından, mezkûr rivâyet ile amel olunmak gerektir

Bulutlu havada köylükte ramazan hilâlini gören bir kimse, sözüne inanılırsa, orada ne vâli, ne hâkimi bulunmamak zarûretine mebni, nas - müstakillen - onun sözüyle ramazan tutarlar. Şevval hilâlinin rüyetini iki âdil kimse ihbar ederse, bayram dahi edebilirler.

Ramazan hilâlini «mağmum havada» yalnız hâkim görmüş olmak sûretinde, tarafından bir nâib nasb edip, ona hükm ettirmek ve yahud doğrudan doğruya nâsa, emretmek beyninde, (arasında) muhayyer olur.

Bayram hilâlini rüyet, böyle değildir ki, onda gören yalnız hâkim olmak sûretinde ne kendisi bayram edebilir, ne de bayramı ilâm eyleyebilir.

Bir âdil kimsenin yahud - ahvali mestur - birinin ihbariyle sâbit olan ramazanın günleri otuza tamamlanıp, hava dahi açık olduğu halde, Şevvalin hilâli rûyet olunmasa, fıtır halâl olmaz, ve ramazanın şahidi tâzir olunur.

Bu sûrette, ramazan nısabı şahâdet ile sabit olmuş bulunmak takdirinde, fıtırın halâliyyetince, tercih muhtelif ise de, esah olan halâliyyettir.

Netekim, ramazan günleri tam, ve hava mağmum olmak suretinde, fıtır - hilâfsız - halâldir. Ramazanın sübutü, gerek bir şahidin ihbariyle ve gerek nisabı şahâdet ile vukû bulmuş olsun.

Ramazan hilâlini yahud Şevval hilâlini yalnız görüp ihbar etmekle, kavli hâkim tarafından reddolunmuş olan (13), mükellef için (14) sâim olmak yâni, ramazan hilâlini gördüğü için, orucunu tutmak (15), ve Şevval hilâlinin rûyeti sûretinde, orucu bozmamak lâzımdır. Çünki, birinci surette, o kimse **«fe-men şehide minküm-ş-şehri fel-yesumhu»** kavli kerimin tahtı hükmünde bulunarak, - savm ile mükellef - olduğu gibi, ikinci sûrette dahi **«savmüküm yevme tesûmûne ve fatarakûm yevme tefattarûne»** hadisi şerifi hükmünce yine - savm ile mükelleftir. Tutmaz ise, kaza lâzım gelir (16).

Kamerin şemsten, nur istifade eylemeğe başlaması, arzın etrafının ihtilâfiyle muhtelif ise de, savmın lüzûmunda, metallin ihtilâfına itibâr olmayıp, sübûten esbaka itibar olunacağından, bir beldede ramazan sabit olduğu gün, sâir beldelerde dahi, ramazan demek olmakla, o beldede hilâlin sübutü, icâb tarikiyle - ki, şahadet ve istifaza-i haber tarikidir - kendilerine vasıl olan, diğer belde ahalisi, yirmi dokuz tutmuş olurlar ise, bir gün kazâ ederler (17).

Ramazan ayı perşembeye gelip, arefe günü (18) dahi, perşembe gelse, o gün, arefe günüdür, adha günü değildir. Hattâ, Hazreti Ali'nin (radiyellâhu teâlâ anhu) «Yevme nahrukum, yevme savmukum» kavline itimaden, o gün adhiye câiz olmaz. Hazreti müşarün-ileyh, ihtimal ki, o seneyi irade buyurmuştur. - İlel-ebed - böyledir, demek istememiştir.

YEVM-İ ŞEK

Kapalı havada, Şaban'ın yirmi dokuzundan sonra gelen gün, yevm-i şek'tir ki, ramazan hilâlinin görülmemesi sebebiyle, şabanın kemali (otuz) veya noksanı (yirmidokuz) olması, muhtemel olduğundan dolayı, halin hakikatine, ilim ve cehl kendisinde müsâvi olan yâni, ramazan veya şabandan olduğu bilinmeyip - meşkûkün fih - bulunan gün demektir.

YEVM-İ ŞEK ORUCU

Yevm-i şekte oruç tutmak, ramazan niyyetiyle yahud başka vâcip niyyetiyle olursa, mekruhtur (19).

Niyyeti tâyin etmeyip te: O gün ramazan ise, farz ve değil ise, vâcip yahud nâfile olarak sâimim, diye farz ile vâcib yahud farz ile nâfile veya vâcip ile nâfile arasında, terdid eylemek sûretiyle, sâim olmak dahi, - min vechin - farza veya şebihine (benzerine) niyyet demek olduğundan, mekruhtur (20)

Yevm-i şekkin orucundan bizi nehy eden, hadîsi şerif meâline nazaren: «Şehr-i sıyamı, ondan evvel bir veya iki gün oruç tutarak istikbal etmeyin» buyurulmuş olduğu cihetle, yevmi şek ile beraber, ondan yalnız bir gün evvel oruç tutmak dahi, mekruhtur (21).

Hadîsi şerifte nehy, bir ve iki gün ile, mukayyed bulunmuş olduğundan, ondan ziyâde sâim olmakta, kerâhet olmayacağına işaret olduğu gibi yevmi - şek orucu, tetavvuan orucu itiyad olunan güne müsadif olmak suretinde, kerahet olmayacağına dahi, sarahat vardır.

Kerâhet olmamak için, havas işi olmak üzere, bir sûret daha kalmıştır ki, o da o gün ramazan hâtırası olmayarak, mahza nâfile oruca niyyet eylemektir (22)

İşte bu üç surette, yevmi şek orucunda kerahat olmayıp, mekruh ve gayri mekruh, niyyet için, zikrolunan vecihlerde, o günün ramazan olduğu zâhir olursa, tutulan oruç, ramazandan olmak üzere, sahibine kifâyet eder (23). O bunun ramazandan olmadığı zâhir olursa, tutulan oruç, maksatsız nâfile oruç olmuş olur.

Yevm-i şekte, savm ile fıtır arasında - terdid - niyyet eden yâni, ramazan ise oruçlu, ve değil ise, oruçsuz, olmak üzere niyyetlenen kimse, savmı tasmim etmiş olmadığı cihetle, oruçlu değildir (24). Binâenaleyh, yevm-i mezkûrun ramazan olduğu, zâhir olur ve kimse niyyeti şer'i gündüzün yarısı olan, duhâ vaktinden evvel, - sureti katiyyede - tecdid eylememiş bulunursa, onu kazâ etmek, lâzım gelir.

---

(7) Tevbe etmemiş olursa, fıskı sabit demektir. aberi makbul olamaz. Ve bu babta, bunlardan birinin diğerinin şehadeti üzerine dahi şehadeti kabul olunur. Sair ahkam hakkındaki, - şahadet üzerine şahâdet meselesi - böyle değildir.

(8) — Şahadet: **Bir hakkı, hâkimin huzurunda (eşhedu) lâfziyle haber vermektir. Nasın hakkına şehadette, dâvâ sebki şarttır. Ve hâkimin hükmü lâzımdır. Rüyete âid ihbar, şahadet şeklinde olmadığından, ramazan hilâlini gördüğünü, adaleti zâhir bir kimse, hâkime ihbar ederken, hâkimin huzurunda bulunup işiten kimseye, hâkimin hükmüne hacet olmayarak, oruç tutmak gerekir.**

(9) Ramazan dahi, zimnen sabit yâni, hükme dahil olmuş olur. Tahtavî der ki, buna hâcet, hazreti imam mezhebine göredir. Bu hususta, müşarünileyhten hilâf dahi mervidir. İmameyn mezhebi üzere, bu tekellüfe hâcet yoktur. Çünki, dâvâ olmasa dahi müşarün-ileyhimada, şahadet kâfidir.

(10) Amma, kölenin azadına şahadette, onun iddiası şarttır.

(11) Bundan ramazanın sübûtu müstesnadır ki, anda lâfz ve şehadet nisabi şart olmayarak, âdil bir kimsenin ihbarı kâfidir.

(12) Cemi azimin haberlerinde, islâm meşrut olamaz. Tevâtürde, nâkillerin fıskı şöyle dursun, küfürleri bile aranmaz.

(13) Reddolunmak, havanın açık veya kapalı olması beyninde, fark olmamak üzere, o kimsenin ya nefsine veya infiradına mebni olur. Nefsine mebni olmak, fıskına veya galâtına binaen, kavli merdud olmaktır ki, havanın bulutlu olması suretinde olur. İnfiradına mebni olmak, gören müteaddid olmadığına binaen, reddolunmaktır ki, havanın açık olması suretinde olur. Şer'i delil ile, red demektir.

(14) Ve keza kendini musaddık olan sadikine ihbar etmekle, ona dahi savm lâzım gelir. O dahi iftar etmez. Ederse de, kefaret lâzım gelmez.

(15) Kavli reddolunmamak sûretinde, sâim olmak evlâ tarikiyledir.

(16) Kefâret, şüpheye mebni, ne ona ve ne onun musaddık ve mutâbii bulunan sadikine lâzım gelmez. Çünki, birinci surette, red şüphesi olduğu gibi, ikinci sûrette dahi, o gün onlarca, bayram günü olmak şüphesi olmak şüphesi vardır. Kefâret ise, şüphe ile mundefidir.

Hilâli gören, hâkim nezdinde kavli merdud olmazdan evvel, iftar etmiş olmak sûretinde dahi meselenin hükmü, râcih kavle göre, yine budur ki, yalnız kazâ lâzım gelir, kefaret lâzım gelmez. Ve keza, hâkim nezdinde şahadet etmeyerek, sâim olup, sonra iftar etmiş olmak sûretinde dahi, kefaret lâzım gelmez. Çünki, onun gördüğü hilâl değil, hayal olmak muhtemeldir. Mervidir ki, Hazreti Ömer (radiye-llâhu teâlâ anhu), «Ben hilâli gördüm» diyen bir kimsenin kaşları su ile mesh edilmesini emr etmiş ve bâdehu: hilâl nerede? diye suali âlilerine, o kimsenin; galb ettim, diye cevap vermesi üzerine: Senin kaşlarından bir beyaz kıl kalmış idi, sen onu hilâl zanneyledin, buyurmuştur. Amma, kavli kabul olunduktan sonra, iftar edene, nefsinde fâsık dahi olsa, kefâret lâzım gelir. Bu mesele dahi, delâlet ettiği üzere, geçen talil, ramazan hilâli meselesinde zahir olup, fıtır hilâlini görme meselesinde, kefaretin sukutuna illet, ona göre o gün, bayram günü demek, olmaktır.

(17) Bir belde ahalisi, ramazan hilâlini görüp, yirmi dokuz gün sâim ve başka belde ahalisi, kezalik rüyet edip, otuz gün sâim olsalar, yirmi dokuz gün sâim olan belde ahalisine, bir gün kazâ etmek, lâzım olur mu? El-cevab: Olur.

(18) Zil-hiccenin dokuzuncu günü ismidir. Ramazan bayramından bir gün evvele itlâkı, âmidir.
ram dahi edebilirler.

(19 İkincinin kerâheti, birincinin mâdûnudur. Muhşi der ki, Ebi Yûsuf mezhebi üzere, cumanın sıhhatında şek olunmak sûretinde kılınan, cumanın zuhrunda, farza niyyet olunmak ile, bunda farza niyyet olunmak ile, bunda farza niyyet olunamamak arasındaki fark, namazın vakti zarf, ve orucunki miyar olmakla, salâtta tâyin lâzım olmasındandir.

(20) Dürrü Muhtârdan anlaşıldığına göre, — âlet — tâyin — farza ve - âlet-terdid - farz ile nafileye, niyyetin kerâheti tahrimi, ve vâcibe niyyetin kerâheti, tenzihîdir. Ve bu kerâheti tenzihiyye, mukim hakkındadır. Müsâfirin başka vacibi niyyet etmesinde kerahet dahi yoktur.

(21) Bunlarda vechi kerâhet mercii, nastan bilmeyenlerin onu ramazan orucuna ziyade edilmiş olmak zanniyle, orucu itiyad etmeleridir. Sûreti - âhirede kerahetin, bir veya iki gün orucuna inhisarı, mezkûr karşılamanın, yalnız şabanda yahud hem de Recebte, noksan olmak tevehhümüne mebnidir ki, onlarla ramazan günlerini telâfi için, ihtiyat edilmek zannında bulunuyor.

Tahrîmen kerâhetin vechi, sahibi Bahrin beyanına göre, ehli kitaba teşebbühtür ki, onlar kendi oruçlarına ziyade etmişlerdir. Oruç âyetindeki «Kemâ kutibe ale - llezine min kablikum» kavli kerimiyle mübeyyen olan mümâselet, asıl vücubte olmayıp ta, hem de mikdar ve vakitte olduğuna göre, tefsirlerde denilmiştir ki, Nasara ramazan orucunu, sıcak ve soğuğun şiddetinden kurtarmak maksadiyle, şemsin Hamel burcuna inmesi zamanına tahvil edip, bu tahvile ve alâ kavlin, düçar oldukları kırana, kefâret olmak üzere, ona yirmi gün ziyade ettiler. Yehûd ve Nasaranın oruçları ve bayramları hakkında, ebil - fedâ tarihinde malûmat vardır.

(22) Bunlarda vechi kerâhet mercii, nastan bilmeyenlerin onu ramazan orucuna ziyade edilmiş olmak zanniyle, orucu itiyad etmeleridir. Sûret-i âhirede kerahetin, bir veya iki gün orucuna inhisarı, mezkûr karşılamanın, yalnız şabanda yahud hem de Recebte, noksan olmak tevehhümüne mebnidir ki, onlarla ramazan günlerini telâfi için, ihtiyat edilmek zannında bulunuyor.

Tahrîmen kerâhetin vechi, sahibi Bahrin beyanına göre, ehli kitaba teşebbühtür ki, onlar kendi oruçlarına ziyade etmişlerdir. Oruç âyetindeki «Kemâ kutibe ale - llezine min kablikum» kavli kerimiyle mübeyyen olan mümâselet, asıl vücubte olmayıp ta, hem de mikdar ve vakitte olduğuna göre, tefsirlerde denilmiştir ki, Nasara ramazan orucunu, sıcak ve soğuğun şiddetinden kurtarmak maksadiyle, şemsin Hamel burcuna inmesi zamanına tahvil edip, bu tahvile ve alâ kavlin, düçar oldukları kırana, kefâret olmak üzere, ona yirmi gün ziyade ettiler. Yehûd ve Nasaranın oruçları ve bayramları hakkında, ebil-fedâ tarihinde malûmat vardır.

(22) Yevm-i şek orucunun keyfiyyetini bilen, havastan ve bilmeyen, avamdandır. Havas dahi, onu avamdan gizli tutarlar. İmam ebi Yûsufu yevm-i şekte, babı harunda, siyah sarık, siyah libas ile, siyah eğerli, siyat at üzerinde olarak nâsa iftarı üfta ederken görüp: Sen dahi muftur mısın? diye sual eden, Esed bin Amru, o gün imam müşârün - ileyhte, sakalından başka beyaz olmadığını ve zikrolunan sualine cevaben müşârün - ileyh, bana yaklaş deyip, o da yaklaştıkta: Ben sâimim diye kulağına söylediğini, hikâye etmiştir. Siyah libas, Abbasiler devletinin şiârı idi.

(23) Çünki, asıl niyyet mevcuttur. O da ramazan için, kâfidir. Kifâyet, mekruh olan niyyetin veçhinde, kerahetle ve gayri mekruh olan vecihte, kerahetsizdir.

(24) Netekim, yarın davete gider yahud öğle yemeği bulur ise, muftur, ve lâ sâim olmak üzere, niyyet eyleyen kimse dahi, sâim değildir.

— 7 —

YILDIRIM BAYEZİD ZAMANINDA AKINLAR

1. BOSNA VE EFLÂK'E AKINLAR:

Akıncılık faaliyetinin Orhan Gâzi zamanında başlamış bulunduğundan bahsetmiştik. Gerçekten bu II. Osmanlı Pâdişahı zamanında «Akıncılık» tarzında bazı hareketler görülmüşse de, bunlar teşkilâtlı ve büyük bir ehemmiyete hâiz değildir. Yiğit ve kahraman mânâsına «Hüdâvendigâr» nâmıyla anılan I. Murad, Kosova Meydan Muhârebesi için harekete geçtiğinde Sadrazam Çandarlı Ali Paşa da Bulgaristan'dan Kosova yöresine bir akıncı tümeni göndermişti. Bunların 1389 I. Kosova Meydan Muhârebesi'ne tekaddüm eden yıllarda birçok faaliyetleri görülmüşse de akıncılığın teşkilâtlandırılışı asıl bu muhârebeden sonradır.

I. Kosova Meydan Muhârebesi'ni kazanan Türkler, bu muhârebe dolayısıyle Akıncılar'ın keşif, yağma ve düşmanı yıldırma gibi hizmetleri dolayısıyla Akıncılığın büyük ölçüde fayda sağladığını gördüklerinden bu harbi takip eden günlerde Akıncılar'ı daha teşkilâtlı bir şekle soktular. Bir kısmını Firuz Bey, diğer kısmını ise, Yiğit Bey adında iki tecrûbeli askerin kumandası altında topladılar.

Yiğit Bey kumandasındaki Akıncılar'ı Bosna, Firuz Bey kumandasındaki Akıncılar'ı ise, Eflâk üzerine akınlarda bulunmaya memur ettiler. Bilindiği üzere I. Kosova Meydan Muhârebesi'nde şehid olan Murad Hüdâvendigâr'ın yerine oğlu Yıldırım Bâyezid geçmişti. Kendisi de bir Akıncı hâlet-i rûhiyesi taşıyan bu genç hükümdar, ilk olarak Akıncı teşkilâtını işe yarar bir askerî sınıf hâline getirmiştir. Pâdişahlığı müddetince at sırtından inmiyerek cepheden cepheye koşmuş bulunan Yıldırım, Akıncılar'a Eflâk ve Boğdan'da ikâmetinde düşmanı devamlı bir sûrete iz'ac etmek vazifesini vermişti.

Yiğit Bey kumandasındaki bir kısım Türk Akıncıları tâ Sırbistan içlerine kadar diğer bir kısmı ise Macar alarına uzanarak büyük ganimetler elde etmişlerdir. Firuz Bey kumandasındakiler ise Eflâk'i talanlıyarak Eflâk Prensi Mirçe'nin Osmanlı hâkimiyetini kabûl etmesini sağlamışlardır.

Osmanlı hududlarının henüz Kosova'da bulunduğu bir sırada Sırbistan içlerindeki Sirmi'ye kadar uzanabilmek, Eflâk, Boğdan ve Sırbistan'da yüzlerce kilometre içerilere doğru sokularak düşmana dehşet salmak ve pek çok muvaffakiyet elde ederek geri dönmek, Akıncılar'ın akıl almaz cesâret ve cengâverliklerinin ilk parlak misâli olmuştur.

1391 yılındaki bu büyük akınların mütemâdî bir sûrette devam ettiği şüphesizdir. Fakat aradaki küçük ve mevzii akınlar üzerinde durmak istemiyoruz. Bizim üzerinde durduğumuz akınlar müteâkip bir harbin kazanılmasını mümkün kılmak üzere girişilmiş sistemli ve uzun menzilli akınlardır.

2. İSTİRYE AKINI VE DİĞERLERİ :

Bu akın, meşhur «Niğbolu Zaferi»nden sonradır. İstirye bugünkü Avusturya içlerinde Drava Nehri'nin yukarı kısımlarındadır. Haritaya bakıldığında o zamanki Osmanlı hududları ile İstirye arasındaki korkunç mesâfe insana dehşet verir. Kendi topraklarından ve üstlerinden bu kadar uzaklaşarak düşmana dehşet saçıp geri dönmek, aklın kolay kolay alabileceği birşey değildir.

1396 yılında gerçekleştirilen bu akında, Osmanlı akıncıları Avusturya'daki «Peto» Şehri'ne kadar uzanmış ve bu şehri üç gün süren sokak muhârebelerinden sonra tamâmen yakıp yıkarak «onaltıbin esirle» geri dönmüşlerdir.

Bir akıncı kolu da, yine Sirmi dolaylarında ve Pozega yöresinde faâliyet göstermişlerdir. Burada Jandö Mart kumandasındaki düşman kuvvetleriyle çetin bir muhârebeye girişen akıncılar, bu bâdireyi atlattıktan sonra Sava Nehri'ni geçmiş, Bosna'ya girmiş Tuna'nın iki kolu olan Sava ve Drava arasındaki sahayı çiğneyip geçmişlerdir. Bu havâli Osmanlı hududlarına 300 kilometre uzaklıktaydı. Fakat asıl ehemmiyetli olanı şudur ki, bu İstirye seferi adıyla anılan akında yakıp yıkılarak yok edilen Avusturya'daki Peto şehri o günkü hudutlarımıza tam 650 kilometre mesafede bulunuyordu. Baştan başa dağlık ve ormanlık bir arâzide hududlardan bu derecede uzaklaşarak 650 kilometre mesâfedeki bir düşman şehrinde üç gün süren sokak muhârebeleri yapabilmek ve pek az bir zâyiata mukabil onaltıbin esir ve bir o kadar ganimetle dönebilmek aklın kolay kolay alabileceği bir şey değildir.

Avrupa'ya çıkışlarından itibaren Tuna Nehri'ni tabiî bir hudud yapmak azm-i kat'îsi ile hareket eden Osmanlılar, bu akınlarla az önce kazandıkları Niğbolu Zaferi'ni düşmanlarına azmettirmek gayesini gütmüşlerdir. Bu sûretle Niğbolu, tabiî bir Türk şehri hâline geliyor ve hinterlandında mukavemet edecek bir güç kalmamış oluyordu.

Yıldırım Bâyezid bu akınların faydalı neticelerini görünce Mora'ya karşı da buna benzer akınlar yaptırttığı gibi, Anadolu'nun doğu sınırındaki Malatya, Sivas, Darende, Divrik ve Kemah gibi hududboyu şehir ve kasabalarına karşı da yıldırıcı akınlar tertip ettirmiştir.

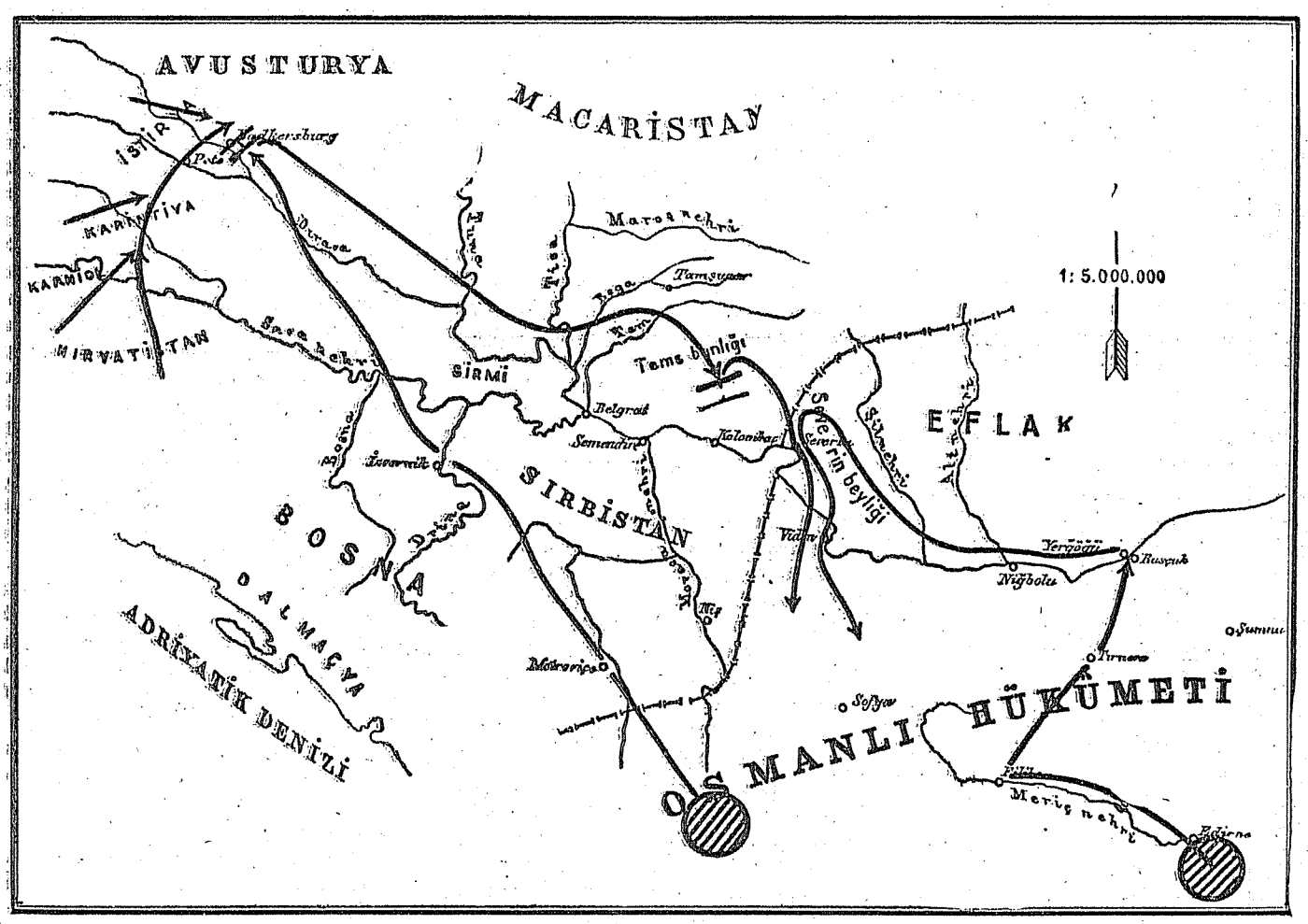

İstirya akınlarının haritası görülmektedir

GELECEK SAYI: BİRİNCİ MEHMED ZAMANINDAKİ AKINLAR

İslâm Dünyasından haberler

Celâl Hoca

MUZAFFER CAN

(Stuttgart Müslümanlar Birliği Başkanı)

«İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn»

Bir yıldız kaydı ilim semâmızdan. Bir ışık daha uful etti sessizce, kimsenin haberi olmadan. İslamın garip zamanında, gurbetin en garibi ile Yunus Emre'nin hissettiği biçimde:

«Bir garip öldü diyeler,
Üç günden sonra duyalar,
Soğuk su ile yuyalar..
Şöyle garip bencileyin.»

Son iki yıldır bir hayli kayıp verdik. Almanya'dan daha evvel döndüğümde Ali Aslan Hoca'ya uğramış ve iki yıldır sohbetine hasret kaldığım eski Akyazı Müftüsü Mahfuz Hoca'ya gidelim diye teklif edince hoca elinin arasına başını alıp bir iç çekerek «Sizlere ömür» diyebilmiş, benim de nutkum tutulmuştu.

Geçen yıl Medine-i Münevvere'ye uğradığımda Efendimizi (s.a.v.) ziyaret edip doğruca Türkistan ulemasından Muhammed Sultan Nemengânî'yi ziyarete gittiğimde kitap dükkânındaki işçisi Yemenli Abdullah beni görür görmez başını iki tarafa sallayıp, «Sizleri herhalde bir daha müsafir edemeyeceğimizden korkarım. Üstat da dünyadan göç etti» deyince olduğum yere çöküp kaldım.

On gün evvel Almanya'dan Karaman'a geçerken İstanbul'a uğradığımda Celâl Hoca'nın hastânede yattığını söylediler. Doğru hastaneye gittik.. Ama ziyaret nasib olmadı. «Ziyaret saati geçti» dediler. Karaman'a gidip H o c a m ı ziyaret için geri gelmeyi hesab etmiştim. Hocamın talebelerinden Mahmud Toptaş Hocayı da alarak İstanbul'a gelince vefat haberi yüreğimizi yaktı.

Celâleddin Karakaş Hoca Doğu Türkistan'ın ulema menbaı Kâşgar'dan idi. Tahsiline önce Kâşgar Ulemâsından sonra Buhara'da devam etmiş. Her iki Türkistan'ın, kızılların eline düşmesiyle Hindistan'a geçmiş ve orada yine Kâşgar Ulemasından kendi hemşehrisi Mevlâna Muhammed Niyaz'ın üstadlık yaptığı Diyubend şehrindeki **«Dâr-ül Ulûm»** Medresesine intisab edip gayet muvaffak bir şekilde oradan mezun olmuştur. Bu Mevlana Muhammed Niyaz el'an Mekke-i Mükerreme'de Hotan ribatının bir odasında ikamet etmekte ve akşam namazından sonra Harem-i Şerif'de hergün tefsir ve hadîs ilmî takrir etmektedir. Ne yazık ki böyle bir ilim adamı da talebesi Celâleddin Hocamız gibi kıymeti anlaşılamamış Suud Hükümeti ne ücret ne ikâmet-i vatan vermekte. O da kendisi Hindistan medreselerinden eski usûl tıb okuduğu için kalan zamanının bir kısmını [illegible] ve ücret talep etmeden hastalar kutuya ilâç parası olarak ne atarsa onunla iktifa ettiği gibi Türkistan halkından fakir fukaraya bu parayı sarfetmektedir.

Düyubend'deki bu **«Dâr-ül Ulum»** denilen medrese el'an dünyanın ilim öğretme bakımından en mühim medresesidir. Orada dört mezhebin bütün incelikleri, Kütüb-ü Sitte usul olarak okunur. Hanbeliler Müsned'i, Mâlikîler Muvattaı, Şafiîler Beyhaki'nin Süneni'ni, Hanefîler de Tahâvî'nin Şerh-el Meâni-i Asâr'ını temel olarak alır. Gerek tefsir gerek hadis ve gerekse fıkıh'ta fevkalâde bir ilim tahsili yaptırılır.

Celâleddin Hoca daha sonra Medine'ye gelip beş yıl ikâmetle oradaki ulema ile mülâki olup sonra Türkiye'ye geldi. Kısa bir süre sonra karşılaştığı engeller yüzünden tekrar Medine'ye dönüp bir kaç yıl daha ikametle tekrar içindeki dinmeyen vatan hasretini bir nebze küllemek üzere Türkiye'ye gelip İstanbul'a yerleşti.

Ancak şivesinin Uygurca oluşu Anadolu halkının da Uygurca bilmeyişi onun büsbütün yalnız kalmasına vesile oldu. Kendini tanıyan ancak birkaç vefakâr talebesi dışında kimse çıkmadı.

O sıralarda Karaman'a gelmişti. Biz de Kur'an Kurslarından mezun olmuştuk. Türkiye'de bizlerden başka kimse yok sanırdık. Merhum Karaman da da «Bahâriye» başlatacağını ilân edince «Bu'na bir ders verelim de görsün» diye gidip kendisini sual yağmuruna tuttuk Verdiği bütün cevaplar ya âyet, ya hadis ya büyük imamların sözleri... Dehşete düşüp teslim olduk. Bizi tekrar asla rücû ettirip temel kitapları okuttu.

Türkiye'de İslâm'ın İslâm Hüviyeti ile anlaşılması için çok büyük hizmeti geçmiştir. Ancak o, bundan, hiç isminden bahsettirmeden nasibini almış bir âlimdi.

Kitab ve sünnetin ruhî hayatımızda yerini çok iyi izah eder kitab ve sünnete dönüşün müslümanlara kurtuluş reçetesi olduğunu söyler, ancak bunu söylerken bazılarının düştüğü hatalara düşmez, mezheb mevzuunu çok iyi tesbit eder. Mezhebleri terkedip kitab ve sünnetle amel etme iddiasındakilerin iddialarının mücerred bir söz olup tatbikatta herkesin bir mezhebde kaldığı ama bu sözün bir fiîne olarak sürüp gittiğini aslında kitab ve sünnete dönmenin dört mezheb imamı tarafından bizzat amel haline gelmiş bir kaziyye olduğunu, kitab ve sünnete dönmekle mezheb dışı olmak mânâsında asla vârid olmayacağı, çünkü bütün mezheblere göre Nas olan yerde içtihada mesağ olmadığının icma olduğu, içtihadın bir delil-i fer'î oluşu ile asla dönülünce fer'in ona mütalık bulunduğunu en güzel delillerle izah ederdi.

İslâm Alemindeki ihtilâfların usul ihtilâfı olduğunu binâenaleyh binlerce füruatta birleşilse bile ihtilâfın önüne geçilemeyeceğini iki ayrı hizmet cemaatının birbirini hoş görmesi ile bir birliğin sağlanabileceğini ama bu birliğin zayıf ve bir rüzgâr önünde çözülmeye müstehak olduğunu fakat usûlde birleşilirse füruattaki ayrılıkların hiç öneminin kalmayacağını tarihî misallerle gönüllere yerleştirirdi.

Üstadın, Makamat-ı Harirî ve Sahih-i Müslim'i okuttuğu zaman ahval-i ilmiyyesine vakıf olan islâmî hiziblerden birine mensub bir zat üstadı ısrarla kendi cemaatlarına götürür. Orada takdim edilip hadis ulemasından olduğu anlatılır. O cemaatın başı durumundaki bir zat üstada sorar: « S e n b i z i m üstadımızın eserlerini okudun mu?» Üstad cevap verir: «Henüz Türkiye şivesini ve yazınızı bilmiyorum. Bu sebeple Anadolu Ulemasından bir şeye vâkıf değilim. Nihayet üstad der ki: Bir yere şeytan girince onu kovmak vâciptir. Hissettim ki, buraya şeytan girmiştir. Kovalım mı Ne dersiniz? Adamlar evet deyip ne yapacağını takibe başlarlar. Üstad Ellahü Ekber, Allahü Ekber! diyerek bir ezan okur.

- Ve «Bu zat-ı Muhterem Üstad, Allah râzı olsun,, bu eserlerini hangi tarihte yazdı?

— «1950'lerde yazdı.»

— «Bu zat bu eserleri yazmadan önce de âlim miydi?»

— «Tabiî âlimdi.»

— «Güzel. Peki bu ilmi nasıl elde etti. İlmin menbaı ne idi?»

— «Kur'an ve sünnet idi.»

— «Demekki Kur'an ve sünnet bu mübârek üstad gibi zatları yetiştiriyor. Bu eserlerde bizim gibileri yetiştiriyor. Yalnız ümit var olunuz. Kur'an ve sünnet daha kıyamete kadar nice üstadlar yetiştirecektir.»

Üstad merhum hadis ve tefsire ve Arap Lisanına son derece vakıftı. Kendi üstadlarından Türkistanlı bir zatın telifi olan «Miftah-ül Edeb» isimli eseri şerhetmişti. İnşallah yakında basılır ve müslüman münevverlerine arz olunur.

Üstadın tasavvuf cephesi başka bir âlem idi. O bunu bir sır olarak mütala eder mümkün olduğu kadar nâfilelerini gizlerdi. O tam mânâsı ile bir Müttaki idi. Dünyada kimseye halini bildirmezdi. Nereden geçim temin ettiği bilinmezdi.

Cebinde on kuruş olsa bile onu harcamadan gözüne uyku girmezdi. Bütün fakr-u zarûretine rağmen sık sık talebeleri toplar onlara Buhara pilâvı takdim ederdi.

Bir keresinde «Miftah-ül Edeb»i tashih ederken Karamanlı arkadaşlarımızdan İbrahim Ünal bir cümlenin ifadesini değiştirmek için üstada müracaat etmişti. Üstad da kabul etmediler. İbrahim de «peki» diyerek yazmaya başlayınca üstad İbrahimi durdurup «Dünyada en zor iş» ne» diye sordu. İbrahim saydıkça üstad başıyla hayır işâreti yaptı. İbrahim durunca üstad: «En zor iş velev ki, kolay olsun insanın gönlünün istemediği iştir. Ve İbrahim bir ter boşaltarak yazmaya devam etti. Daha sonra «Emin olun üstad o anda gönlümü okumuştu» dedi.

Bir defa da Mahmud Toptaş ile beraber İbn-i Kesir tefsiri okurken bir ara ibâre okuyan Mahmud, Hocam! dedi. Üstad başını kaldırıp «O mevzudaki hadis zayıftır» diye mukabelede bulundu. Mahmud da devam etti Hiç bir şey anlamamıştım. Dersten sonra Mahmud'a sordum. Mahmud da farkında değildi. Üstad onun gönlündekini müşâhedeyle cevaplamıştı. O zaman uyandı Mahmud. Gerçekten ben bir şey sormamıştım. Okuduğum hadisle zihnimde o mevzudaki iki hadis çatışıyordu. Bunun izahını istemek için «Hocam» demiştim, dedi.

Türkistan hasretiyle gitti üstad. Binlerce müslümanın arasında gurbetin çekilmez dramını omuzlayarak sessizce. Alayişi sevmezdi. Memâtı da alâvissiz oldu. Şairin:

Güneşle beraber solduğum akşam,
Mermer bir heykele döndüğüm akşam
Her yanında yanık bülbüller öten,
Tabutumu yeşil dallar içinden,
Ağlayacak hangi rüzgâr kimbilir?
Başucumda kimler yanar kimbilir?
Bahçelerden bir gün sessiz geçerken
Seyredecek hangi bahar kimbilir?
O yıl güllerimi kimler derecek?
Bağımda üzümler nasıl erecek?
Bana on son yudum suyu verecek?
Hangi pınar hangi pınar kim bilir?

Üstad merhum takvanın tam bir nümûnesi olarak yaşadı. Allah Kur'anda buyurduki: «Kim Allahdan korkarsa Allah ona çıkar bir yol verir. Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır. «Ve üstad böyle idiler. Ama

«Hatırdanmak ebediyyet budur amma
Sessiz yaşadım kim beni nerden bilecek?»

Ya üstad attığınız adımları Allah boşuna çıkartmayacaktır. Allah rahmet eylesin!

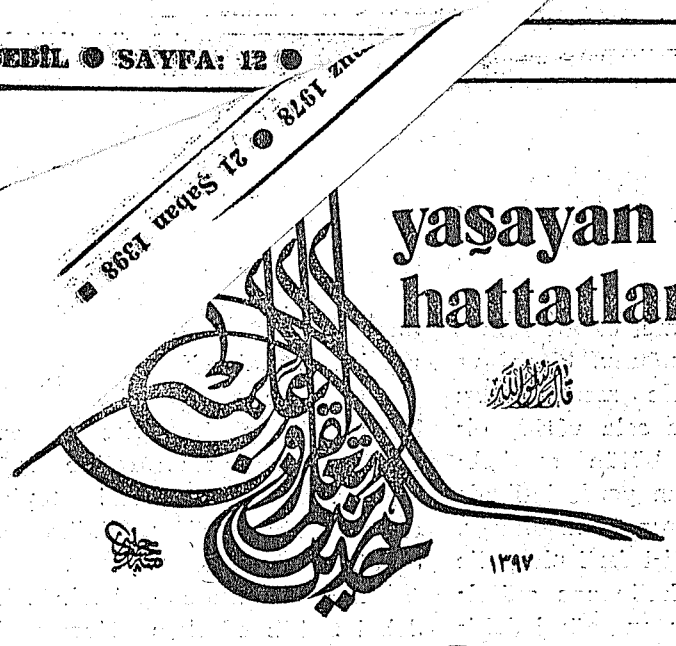

HATTAT HASAN ÇELEBİ

— 2 —

Hamid Bey'i tanımıyordum. Cesaretsizdim. Beni kabul eder miydi? Bilmiyorum. **Avni Bey** cesâret verdi. Mutlaka seni talebeliğine kabul eder ve hatta memnun olur» dedi. Adresini vererek yerini bana iyice tarif etti. **Hamid Bey'i** bugünkü çalıştığı yerde buldum. **Halim Bey'den** ders aldığımı ve yarıda kaldığını söyledim. «Halim'in yolu, bizim yolumuzdur. Halim de bizim talebemizdir. Fark etmez kaldığın yerden bizde devam edersin» dedi. O günden itibaren **Hamid** (Aytaç) **Bey'in** talebesi oldum. Onun talebesi olmak şerefi bizim hat san'atına olan iştiyakımızı yoğurdu. Ve bugünkü hale getirdi. 1391'de **Hamid Bey'den** s ü l ü s ve n e s i h yazıları için icâzet aldım. 1965 - 1973 yılları arasında da ara sıra günümüzün tâliknüvistlerinden **Hâfız Kemal Batanay'dan** t a' l i k ve r i k 'a yazılarını meşk ettim.

Bundan sonra hocayı çalışıyor bulduğumuz andaki eser hakkında bilgi almak ihtiyacını duyduk.

— Hocam biz geldiğimizde elinizde yazmakta olduğunuz eseriniz hakkında bilgi verir misiniz?

— Tabiî. Siz geldiğinizde yazmakta olduğum yazı n e s i h'ti. Kıraat ilminin en son merhalesi sayılan **Tayyibe** adlı eserdir. Bu eser bin onbeş beyittir. Eserin tertip edeni **İmam Muhammed Cezerî'dir.**

— Bugün İstanbul'da üstad ünvânına lâyık kendisinden ders alınabilecek kaç tane hat ustası vardır?

— İki üç kişi var. Birisi **Hamid Bey.** Bir diğeri **Kemal Batanay.** Bunlar üstad ünvanına lâyık hattatlarımızdır. Bunlardan başka ders veren diğer hattatlarımız da vardır. Edebiyat Fakültesinde öğretim üyesi **Ali Alparslan** Eczacı **Uğur Derman Bey** de hatırı sayılır birer ta'liknüvisttirler. Bizler de ders veriyoruz ama bu benim üstad olduğumu göstermez.

— Türkiyede hat san'atının bugünkü durumu ve iki üç kişinin elinde kalması mevzuunda âmiller nelerdir?

— Bu çok sorulan ve aynı zamanda oldukça tehlikeli bir soru olmasına rağmen şöyle diyebiliriz. Günümüz aydınları (!) nın kendi kültürümüzü beğenmeyip de Avrupa kültürüne iltifat etmelerindendir. Yeni yeni bu yolun yanlış olduğunu ve kültürümüzün bugüne kadar gelişmiş kültürlerin tümünün fevkinde olduğunu

anlamış görünmekteler ise de bu sağlam anlayışı yeniden mecrâına ircа etmek en azından bir yarım asır alacak gibi. Bugün Türkiye'de can çekişen bir hasta yerine bu hastanın tekrar hayata dönme emareleri göstermekte olduğunu görürüz. Bilmem başka bir şey söylemeye gerek var mı? Eskiye nazaran bugün gençler arasında bu işe merak saranların varlığı bu işin devam edeceğinin en bâriz emâresidir.

— Hat mesleği hakkında söylemek istediğiniz şeyler var mı, nelerdir?

— Hat san'atının ana kaynağı olan harf şekilleri bize aslı itibariyle Araplardan intikal etmiştir. Fakat Türkler'in bu sahadaki hizmetleri bugün bütün dünyaca mâlumdur ve takdire şâyandır. Ki bunu Araplar da tasdik etmişlerdir. Zaman-ı kadimde bir çok hattatlarımızın Arap memleketlerine davet edilerek onlara bir çok eserler yazdırılmıştır. Misal olması için bir kaçından bahsedelim: Medine-i Münevvere'de Harem-i Şerifin yazıları, Ezher Üniversite câmii yazıları Türk hattatlar tarafından yazılmıştır. Ve son hattatlardan **Mâcid Bey'in** Bağdad Üniversitesi'nde hat hocalığı yapması.

Elan da Arap memleketlerinde bazı câmilere yazı istenmektedir. Meşhur olan bir söz var. Onu ben tekrarlamayacağım. Kur'anın yazılışı için Türkler okunuşu için Mısırlılar âdeta vazifelendirilmiştirler. Türkler Araplardan aldıktan sonra yazmayı fevkalâde ilerltemişlerdir. Ayrıca kendilerine mahsus yeni yazı çeşitleri de bulmuşlardır. D i v a n î, s i y â k a t, R i k' a gibi.

— Hocam. Bugün de Arap devletlerinin Türk hattatlardan yazı yazmalarını istediğini söylediniz. Bu hususta yeni bir taleb var mı?

— Var tâbiî. Birleşik Arap Emirlikleri'nden **Ebu Dabi** ve **Libya. Libya 1978** martında dört beş hattat istemiş. Bu gazetelerimizde haber olarak çıktı. Bana husûsi bir müracaat olmadığı için bu hususun nasıl karşılandığını bilemeyeceğim.

Fakat Ebu Dabi'nin talebi Yıldız Porselen ve Seramik Fabrikası'nda otuz üç metrelik bir câmi kuşağı üzerine âyetler yazılması talebi tarafımdan karşılanmıştır. Bu eserimi tamamlayarak 3 mart 1978 de gönderdik. Nahl Sûresi'nden bir sayfanın âyetlerini sülüs celisi olarak yazmıştım. Ayrıca yine **Ebu Dabi'de** Emir tarafından yenilenen merkez camii için her iki minâreye dörder parça, sekizer metre boyunda mihrab ve diğer kısımlara da yazılmak üzere 387 metre tutarında bir taleb vardı. Teklif vermiş bluunuyorum. Neticeyi bekliyorum.

— Hattatlarımızın karşılaştığı belli başlı güçlükler nelerdir?

— Hattatlar için umûmi olarak güçlük malzeme bulmaktır. Eski üstadlar tarif ederken «M ü r e k k e b i n s e y y a l i, k a l e m i n k a v î s i, k â ğ ı d ı n â h e r l i s i» derlerdi. Hattatın çalışmasını uykusuzluk, yorgunluk sinir halleri de güçleştirir.

Kâğıdın aherlenmesi hususu da bilgi verir misiniz?

— Hâğıdı kendimiz aherliyor, mürekebi kendimiz yapıyoruz. Kalemi ise bazan İran'dan turistler getirmektedir. En iyi kalemler Java Adaları'nda yetişen kamışlardan yapılmaktadır. Ama oralar ülkemize çok uzak olduğu için daha çok İran'dan gelen kalemleri kullanmaktayız. Nisasta kaynatılır. Bir pelte kıvamında iki üç gün bekletilir. Kendindeki yapışkan husûsiyeti taaffün edince kaybeder. O zaman kâğıdın yazı yazacağımız yüzüne bu nişastayı ince süreriz. Kâğıdın nişasta yapıştırılması sırasında bir masa veya cam üzerine gerilmesi nişasta kuruduktan sonra büzüşmesini önler. Buna m u r a k k a germekte denir. Kâğıdın boyama amaliyesi de, bu şekilde yapılır. Eski zamanda bu günkü gibi kaliteli kâğıtlar yoktu. Fakat yine de âherli kâğıd kullanmak en iyisidir.

— Hocam oldu olacak. Bari bir de mürekkep yapmayı anlatın da meraklı okuyucularımız mesleğinizi elinizden alsınlar.

— Hay hay efendim. Keşke genç nesiller bu işe başlasın yeter. Biz mesleğimizi kıskanırız ama onu kimseden saklamayız. Günümüzde her hattat mürekkebini kendisi yapar. Eskiden mürekkepçilik bir geçim kaynağı idi. Allah rahmet eylesin Nuru Osmaniye Camii müezzini hattat **Recep Efendi** mürekkep yapar, bizlere de verirdi. Mürekkep yapmak zor bir iştir. Zamk-ı arabî eritilerek bir kap içerisinde ekşitilir. Lüzûcetlilik kayboluncaya kadar bekletilir. Mürekkebin bir sene beklemiş zamktan yapılmış olması makbuldür. Zamk koyu bir sayran kıvamında bir tülbendden süzüldükten sonra bir havan içerisinde kâfi miktarda konur. Onun içine de bildiğimiz soba borusu isi veya oksit boyalar konur. İki su bardağı zamkın içine üç dört çorba kaşığı dolusunca is koyulur. Bu dört beş saat dövülür. Bundan sonra kıl torba veya tülbendden süzülür. Kullanacağımız okkaya koyarız.

— Efendim eserleriniz arasında en çok sevdiğiniz olarak birini veya bir kaçını ayırabilir misiniz?

— Eserler, sahiplerinin evlâdları gibidir. Bir baba bir evlâdını diğerine tercih edemez. Sanatkâr için de böyledir. Hele bu hat san'atında bir gün sonra yaptığını evvelkinden daha iyi yapabilme ümid ve gayretiyle yapılan bir çalışma olduğu için benim en çok sevdiğim eserler bundan sonra yazacaklarımdır.

— Yeni yazı dediğimiz latin hurufu ile hat san'atının temel unsuru olan Kur'an hurufu arasında ne gibi farklılıklar görürsünüz?

— İki yazı arasında kıyaslanamayacak kadar çok farklar vardır. Yeni yazı emek istemeyen, eskimez yazı ise fevkalâde emek ve dikkat isteyen husûsiyettedir. Hat san'atı yalnızca eskimez hurufla mümkündür.

— Efendim sorularımızı cevaplandırdığınız için teşekkür ederiz.

— Ben teşekkür ederim efendim.

GELECEK SAYIMIZDA HATTAT KEMAL BATANAY

Yurddışı Sayfası

Erbakan'ın Yurd dışındaki işçi kardeşlerimize müjdesi

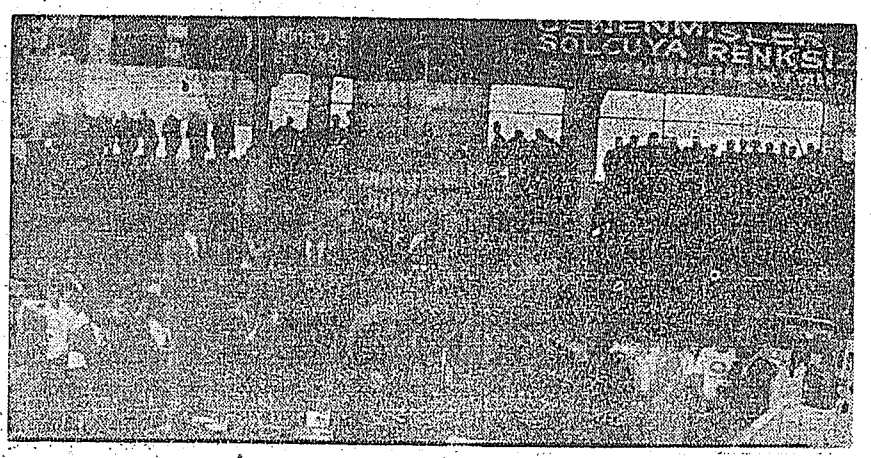

Bir süreden beri, işçi ve talebe kardeşlerimize konferanslar vermek ve onların dert ve dâvalarını yerinde incelemek üzere yurd dışında bulunan MSP umumî reisi Prof. Dr. Necmeddin Erbakan, geçtiğimiz Perşembe günü yurda dönmüştür. Yeşilköy Hava alanında kalabalık bir parti liler ve vatandaş topluluğu tarafından istikbâl edilen Prof. Erbakan, basın mensuplarının suallerini cevaplandırarak kısaca gezi intibalarını nakletmiş ve:

«Dış ülkelerde çalışan her ikibin işçimize bir devlet memuru düşmektedir. Bununla hizmet yapmanın imkânı yoktur.

Ayrıca Almanyadaki işçi kardeşlerimizin çocuklarının eğitim ve öğretimi (tâlim ve terbiyesi) için sadece 400 muallim vazifelendirilmiştir. Bu durumda beşbin çocuğa bir muallim düşmektedir ki; bunlarla, beklenen hizmetin ifâsına imkân olmadığı meydandadır.

Yurddışındaki işçi kardeşlerimizin ehemmiyetli meselelerinden biri de dinî hizmetlerin ifâsına memur olanların sayısının kifâyetsizliğidir. Halihazırda, yurddışındaki birbuçuk milyon vatandaşımız için, sadece onbir din adamı vazifelendirilmiştir. Halbuki Yunanistan her yüz işçi için bir din adamı göndermiş bulunmaktadır. Bu mukayese, bizim yurddışındaki kardeşlerimizin dinî icab ve ihtiyaçların karşılamaktaki kifâyetsiz tutumumuzu göstermektedir. Bugünkü hükümet şu durumda yurddışında vazife gören din adamlarının sayısını çoğaltacağına, azaltma yoluna gitmiştir.» demiştir.

Bundan sonra Ramazan ayı dolayısıyla MSP kanalıyla asgarî yüz din adamının işçi kardeşlerimizin hizmetinde bulunmak üzere yurd dışına gönderileceğini belirtmiştir.

Daha sonra, işçi dövizlerine temas eden Prof Dr. Necmeddin Erbakan

«Resmî kurla serbest piyasa arasındaki fiat farkı, işçilerimizin alın terlerini lâyık-ı veçhile değerlendirilmesine imkân vermemektedir. Biz iktidara geldiğimiz de işçi dövizlerini hergünkü serbest piyasa fiatıyla satın alacak ve bu sûretle işçi kardeşlerimizin yıllardan beri süre gelen mağduriyetlerine son vereceğiz.» demiştir.

Yeşilköy hava alanında kısa bir süre istirahat ettikten ve yakınlarıyla görüştükten sonra Ankara'ya hareket eden Prof. Dr. Necmeddin Erbakan, Ankara Esenboğa havalimanında da kalabalık bir topluluk tarafından karşılanmıştır.

Cumartesi günü Ankara'da bir basın toplantısı yapan Erbakan gazetecilere yurd dışındaki işçilerimizin dert ve dâvalarıyla bunların en makûl hal çareleri üzerinde geniş izahat vermiştir.

«Yasak Kitap» bulundurmak suç mu?

(Baştarafı 10. Sayfamızda)

çok haşin davranacak bir iktidar mevcud ise de, ne garip bir ilâhî tecellidir ki, müslümanlarla istedikleri derecede uğraşmak fırsatını bulamıyorlar; anarşi, kan ve gözyaşı seli önünde gözlerini açamıyorlar. Açabildikleri yerlerde ise yaptıkları baskınlarda, suç aleti olarak takke, tesbih ve bir kaç tane de suçlu kitap buluyorlar ki bunların hemen tamamı İslâmî kitaplardır.

Ecevit hükûmetinin bu noktadaki tutumu ise açıktır. Özaydınlı cenapları «biz kimin ne okuduğuyla değil, ne yaptığıyla ilgileniriz» demesine rağmen; kitap toplama mes'elesinde «aramalar esnasında suç unsuru kitap varsa gerekeni yapın!» diye emirler vermekte, emri icra edenler ise, emir sahibinin hangi kitap hakkında nasıl davranılmasını istediklerini tabiatıyla düşündüklerinden «iki takke, 99 çekimlik üç tesbih, 163 ncü maddeye aykırı bir kitap suç unsuru olarak yakalanmıştır!» misali tutanaklar devlet arşivlerinde halâ yer almakta, insanlığın hak ve haysiyetlerinin, hürriyetlerinin Türkiye'de ne denli geçer akçe olduğunu araştıracak olan istikbalin tarihine sırıtacağı günleri beklemektedirler.

○ RİYAKÂR MEMURLARIN GAYRETİ

Kaldı ki, herhangi bir dinî mahiyette toplantı yapılmasa dahi, sıradan bir ihbarın, farazâ bir kaçakçılık veya cinayet sanığının yakalanması ihbarının bulunduğu hallerde girilen evlerde dahi emniyet kuvvetleri suç delili bulmak uğrunda öylesine saçma-sapan şeylerle uğraşmaktadırlar ki, böylece amirlerine şirin ve işbilir görünmek için her hokkabazlığı icraya hazır bir duruma gelmektedirler.

Esasen, bugün halâ, laik rejimin bekçilerinden niceleri için, takke, tesbih ve dinî kitab'ın silâh ve dinamitten daha tehlikeli olduğu kanaati zihinlerden silinemediğinden evlerinde kitab bulundurduğu için suçlu olarak yakalanan müslümanlar bir jandarma uzatmalısının kolundaki kırmızı pırpırlarda temsil olunan muhteşem devlet anlayışıyla adî suçlular gibi nezarethaneleri boylamakta, ağır cezalara çarptırılabilmektedirler.

Netice olarak deriz ki, mevcud hukuk düzeninde dahi hakkını arıyan, hürriyetini müdafaa faziletine sahip her müslüman bir takım korkularla «galiba yasakmış!...» gibilerden vehimlerle, elindeki kıymetli kitapları çıkarmamalı, onları imha etmemeli, depolamak, yaymak, satışını yapmak gibi hareketlere tevessül etmedikçe ve Devletce iadesi isaltından sopa gösterircesine intenen yasak kitaplar listesinde ismi yayımlanmadıkça ellerinde, evlerinde, işyerlerinde, hakkında toplatma kararı bulunan kitapları bulundurmaları suç değildir!.

○ HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ AMA..

«Hukukun üstünlüğü» gibi cazip lâfların geçer akçe olduğu bir ülkede, bu sözün altında, aba sanlık hak ve hürriyetlerimize resmî veya gayrîresmî bir müdahale vakî olacak olursa, bu sahada elbette ki mücadele vermek; haklarımızı, hürriyetlerimizi, çiğnetmemek zorundayız! Zira biz insan hak, haysiyet ve hürriyetlerini hiç bir düzenden veya kişiden değil, Allah'tan aldık, o emaneti iyi korumakla da O'na karşı mükellefiz!..

TEMSİLCİMİZ

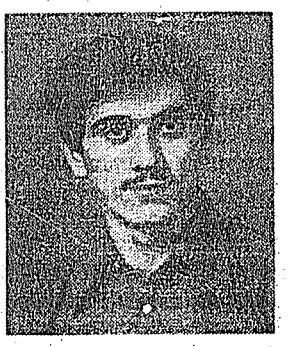

YAŞAR KURT

Lindauer str 40/B
8903 Bobingen 1

B. ALMANYA

OKUYUCU POSTASI

○ **İlhami ÖZER/ALMANYA:** Gazetemizde mensup olduğunuz anlaşılan Ülkücü gençler aleyhine yazı yazılmamasına dikkat etmeye çalışıyoruz. Bununla beraber bu gençlerin arzunuz veçhile müdâfaa edilebilmeleri için İslâm'ı proğramlarının birinci maddesi yapmaları gerektir. Gerçi aralarında böyleleri de yok değil. Fakat bizim uzaktan gördüğümüze nazaran bu gibiler ekalliyettedirler. Hükümse ekseriyete göredir. «İslâmdışı güçler» sözünden eğer siz İslâmcı iseniz alınmamanız gerekir. «Kurtuluş İslâm'da» İbâresindeki İslâm'da sözünü silip üzerine Türkeş'i yazdıklarına birçok defalar şâhid olmuşuzdur. Şahsperestlikten başka birşey olmayan bu gibi davranışları çocukluk ve câhillik eseri sayarak üzerinde pek fazla durmuyoruz. Ancak müsaadenizle, bunun yanlışlığını da anlatmaya mecburuz.

Akıncı gençlerle Ülkücüler arasında sizin de arzu ettiğiniz birlik ve beraberlik elbette iyi birşeydir. Ancak bu husus söylenildiği kadar kolay gerçekleşebilen bir mes'ele değildir. İslâm'dan tâviz vermek beklenemiyeceğine göre, ülkücülerin —hiç olmazsa bir kısmının— bu babtaki eksikliklerini gidermeleri gerekir.

Eğer gazetemizi ötedenberi takip ediyor iseniz bu mevzuda pek çok şey yazdığımızı da bilmeniz gerektir. Tuhafı şu ki, sizin itirazlarınıza mevzu olan 130 sayıdan dolayı Gemlik'ten bir grup genç de bizi ırkçılıkla itham eden bir mektup göndermiştir. Aynı günde elimize geçen bu mektup SEBİL'in doğru yolda bulunduğunu ancak sivri uçlar tarafından itirazlara muhatap bulunduğunu ortaya koymaktadır. Kısaca söylemek gerekirse biz ırkı bir vâkıa olarak kabûl ve tasdik ediyoruz. Bu kadarına İslâm'ın da cevaz verdiğine inanıyoruz. Ancak onu bir dünya görüşü halinde benimsemeye karşıyız ki, böyle bir tutumun İslâm'a zıt olduğu şüphesizdir. Yani bizim dünya görüşümüz İslâm'dan ibârettir. Herşey onun ulvî prensiplerine göre nezdimizde değer taşır. İslâm'a muğâyir herhangi bir davranıştan Allah'a sığınırız. Selâ

YAKLAŞAN RAMAZAN-I ŞERİF DOLAYISIYLA

Ramazan-ı Şerif'in şüpheli ilk ve son günleri hakkında bir açıklama

yevm-i şek MES'ELESİ

Bilindiği üzere arabî aylar bazan yirmidokuz, bazan da otuz çekerler. Bu yüzden Ramazan-ı Şerif'in ilk ve son günleri fıkhî ıstılâhda «Yevm-i şek» yani şüphelî gün olarak isimlendirilmiştir. Bu günlere âid kararlar ötedenberi bir çok münakaşa ve mübâhaselere sebep olmuştur.

Şerîatımız, oruca başlanılması için «hilâl'in ru'yeti»ni yanı ay'ın görülmesini şart koşmuştur. Hâl böyleyken bugünkü düzen hesaba itibar etmekte ve ramazan'ın ilk günü bayramın da evvelden bilinmesini şart koşmaktadır. Hele bayramın resmî tâtil olması dolayısıyla evvelden tayin ve tesbit mecburiyeti, düzen hesabına vazgeçilmez bir esas olarak kabûl edilmektedir

Ancak yıllardanberi şüphesiz bir hesap yanlışlığına kurban olarak - İslâm Dünyası'nın bütün memleketleriyle aramızda bir ihtilâf müşâhede edilmektedir. Bunlardan arz ve tûl dâireleri (enlem boylam) itibariyle Türkiye'ye nazaran uzak bir mesâfede bulunanlar arasında - ileri geri - bir fark olması kabûl edilebilirse de, aynı arz ve tûl dâireleri üzerindeki ülkelerle de ittifak hâlinde olamayışımız câlib-i dikkattir. Meselâ Halep'de bayram yapılırken buraya elli kilometre mesafedeki Kilis'te oruç tutulduğu da görülmüştür. Bu hususta bir çok toplantılar yapılmış ve fikirler teâti sürülmüşse de mes'ele bugüne kadar -maâlesef- kat'iyetle halledilmiş değildir.

Ramazan-ı Şerif-in ilk günü için vâki olacak bir yanlışlık pek büyük bir ehemmiyetî hâiz addolunmayabilir. Zira oruç tutulması lâzım geldiği halde, yenilirse, kaza edilebilir. Veyahud da tutulmaması lâzımgeldiği halde tutulmuşsa, bu da nâfile bir ibâdet sayılır. Ancak son gün büyük bir ehemmiyet taşır. Zira bayram günü oruç tutmak haramdır. Memleketimizde şer'an oruç tutulması haram olan bayram günlerinde resmen ve evvelce tesbit edilmiş hesaplara göre oruc tutulduğu çok görülmüştür.

Halbuki, devletimizin şer'î esaslara göre idâre edildiği devirlerdeki tatbikat şöyleydi: Ramazan-ı şerif'in ilk günü hilâl'in gözükmesi ve bu keyfiyetin şer'î bir ilâma iktiran ettirilmesi vakit aldığı için bazan öğlen üzeri toplar atılarak o gün Ramazan-ı Şerif'in ilk günü olduğu ilân edilirdi. Bu topları duyanlar yemek içmekle meşgûl iseler, derhâl terkederler ve o andan itibaren oruç tutarlardı. O gün akşama kadar tutulmuş gibi addolunurdu.

Bayram için de aynı durum câri idi. Gece yarısına kadar muhayyer kalınır ve hilâl görülmüşse ikmâl edilen şer'î muâmeleler sonunda, yine toplar atılarak ertesi gün bayram olduğu ilân edilirdi.

Şimdiki düzen şeriatımızın vazgeçilmez bir prensip olarak va'zettiği rü'yet esasına itibar etmediği için ihtilâflar sürüp gitmektedir. SEBİL'imiz bu hususta geçen yıllarda şer'î esaslara göre tesbitler yaptırmış hatta ecnebî rasathânelerden bile malûmat celbederek -bilhassa bayram için- doğru hareket edilmesini sağlamaya çalışmıştı. Herkesin ferdî gayretiyle halledebileceği bir mes'ele hâline getirilen bu karışık durumun içinden çıkılabilmesi için «yevm-i şek» hakkındaki şer'î esasları meşhur Hacı Zihni Efendi'nin Hârmetül İslâm» isimli kitabından iktibasla dikkatlerinize arzediyoruz:

RAMAZAN VE ŞEVVAL AYLARININ SÜBÛTU

Arabî aylar, bilindiği üzere kamerî aylardır. Kamerî ayların sübûtu ise, ehilleri iledir.

Elmme, imamın ceml olduğu gibi, ehille dahi hilâlin cemidir.

Hilâl: Yeni aydır ki, gurub vaktinde kamerin görünen - yay şeklindeki - nûredur. (1).

Hava bulutlu olmadıkça onu görmek, her gören kimseye müyesser olur. Hava bulutlu bulunup, rüyet sabit olamaz ise, günleri hesaplamak lâzım geleceğinden, her kamerî ayın evveli, malûm ve mazbut olmak iktiza eder.

Kamerî aylar, gâh yirmi dokuz ve gâh otuz olmakla her kamerî şehrin iptidası, ya hilâlini görmek (2), yahut ondan evvelkinin günlerini otuza iblâğ eylemek ile, sabit olur.

Had'si şerîfte, ramazan hilâlini görüp sâlim, (oruçlu) ve şevval hilâlini görüp muftar (oruçsuz) olmak ve rüyet mümkün olmadığına göre, Şaban günlerini otuz olarak hesaplamak ile, emrolunduğumuzdan, Şaban sonunda ramazan hilâlini ve ramazan sonunda, şevvâl hilâlini rüyet kaydinde olmak -al-i-kifâye-vâciptir ki, farz-i kifâye demektir.

Ramazan hilâlini görmek, mümkün olursa ne âlâ; mümkün olmadığına göre, Şaban günleri otuza tamamlanıp, ertesi gün, ramazan orucu tutulur.

Şevval ayı dahi böyledir ki, onun hilâlini rüyet vâkı olursa, bayram edilir. Rüyet mümkün olmazsa, ramazan otuz tutulur (3).

Bu babta, yâni ne orucun tutulmasında ve ne iftarın icabında, tevkit ehlinin hesap ve kavillerine bakılmaz.

Ramazan, yirmi dokuz ve otuz olur. Ramazana muterettib sevab, onun günlerine bakılmayarak her iki sûrette bir olur.

Ramazan orucu, hicret-i seniyye yılının ikincisinde, farz olup, aleyhi-ssalâtu ve-s-selâm efendimiz hazretleri, dokuz ramazan tutmuşlardır. Onun dördü, yirmi dokuz ve beşi, otuz olmuştur.

Rüyet-i hilâl, isbata muhtaç ise de, ramazan orucu dinî emir olduğundan, hava kapalı olduğuna göre onun hilâlini rüyette, âkil ve bâliğ bir âdilin, ve sahih olan kavle göre - hâli mestur - birinin haberi makbul olur. Fâsıkın haberi, - fıskı fakla - makbul olmaz.

Âdil: Hasenatı seyyiatına gâlip olandır (4).

Mestûr: Fıskı ve adlı zâhir olmamış olan, hâli bilinmeyen kimsedir.

Âdil veya mestur olan muhbir-i vâhid, gerek kadın (5) yahud memlûk olsun ve gerek mahdud fi-l-kazf - olup (6). tevbe

(Devamı S. 11'de)

(1) Hilâl, ayın yenisine itlâk olunduğu gibi, yâni aydan evvel görülen eskisine yâni, yirmi altıncı ve yirmi yedinci geceliğine dahi itlâk olunur. Burada maksud, evvelî mânâdır. Üçüncü geceye kadar «hilâl» ondan sonrasına «kamer» denir.

(2) Hava açık bulunduğuna göre, hangi ay olursa olsun, çok kimsenin görmesi lâbüd olup, hava açık olmadığına göre ramazanın gayri, aylardan birini, iki şahidin görüp şehadette bulunmaları lâzımdır. Ramazan hilâlini, âdil olan bir kişinin dahi görüp haber vermesi kâfidir. Netekim, tasil olunur.

(3) Hadisi şerifte «sûmû li-rüyetihî ve eftirû li-rüyetihî fe-inne gamme aleyküm fe-ekmilû şâbâne selâsîne» buyrulmuştur.

(4) Âdâlet sıfatının, en aşağısı budur. Şart olan da budur. Âdâletin hakikati: İnsanı takvaya mülâzemete, ve mürüvvete, sevk eder, bir melekedir. Şart olan onun ednâsıdır ki, kebâiri, sangâirde ısrarı, mürüvveti ihlâl eden, şeyi, terk etmektir. Ve âkil ve bâliğ olarak, müslim olmak lâzımdır. Adalet kaydi, İslâmdan mugnidir.

(5) Kadın muhaddere dahil olsa, ve memlûke olduğuna göre vellsinin izni dahi bulunmasa, bu babta ihbar için, belli olduktа çıkıp ihbar etmek lâzım gelir. Çünkü bu, farz-ı ayndır.

(6) Ehli iffete, zina iftirası demek olan, kafzi sabit olarak, onun seri cezasını görmüş olandır ki, tevbeden sonra dahi, şehadeti makbul olamaz.

Sebil

her şey hak için

Siyâsî, edebî, tarihî, ilmî, haftalık gazete

Sâhib ve Başyazarı: KADİR MISIROĞLU

Umûmî Neşriyat Md: SELÂHADDİN EŞ

Yazı İşleri Mes'ul Md: RAMAZAN GÜNTAY

Yıl: 3 Sayı: 135 / Fiyatı BEŞ Lira

İDAREHÂNE: Vilâyet Han Kat 1 Nu: 101 - 102

Tel: 26 38 96 — 27 20 99 — İSTANBUL

ABONE Yıllık 200 TL. 6 aylık 100 TL.

Posta Çeki Numarası 97446

Basım: Sebil Mat. Baskı: Fazilet Mat.

Tevziat: UKAZ DAĞITIM

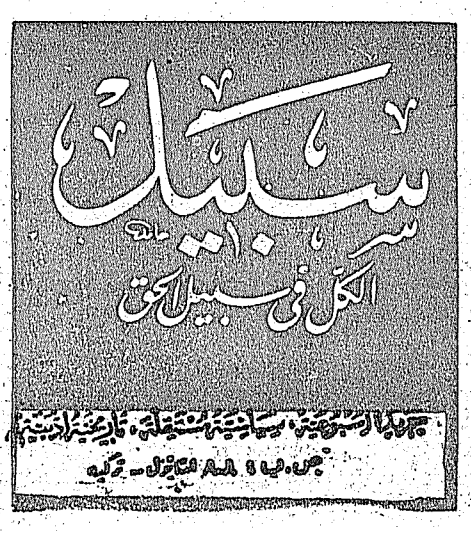

Sebil

Everything

Devoted to the Truth (HAQQ)

An independent Muslim Historica

Political and Literary Weekly

P.O. Box: 808 İSTANBUL

Representative of Europe

Seyfi ŞENOĞLU

Liebig weg 5

6236 ESCHBORN/Ts.

Phone 0 61 96 / 4 54 47

Postscheckkonto Nr: 116655-600

6000 Frankfurt a.M.